

ДВИЖЕНИЕ

България!

ПРЕДИЗБОРНА
ПРОГРАМА 2017

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕАМБЮЛ	6
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ ЗА БЪЛГАРИЯ	8
ПРОГРАМА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ	8
КОНСТИТУЦИОННИ РЕФОРМИ	9
1. За овластяване на гражданите.....	9
2. За укрепване на правовата държава.....	9
ПРАВОСЪДИЕ	10
1. Независим, справедлив и ефективен съд.....	10
2. Ефективна и отчетна прокуратура.....	12
3. Реформа в адвокатурата.....	14
4. Конституционен съд, отворен към гражданите.....	14
ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ	15
1. Независими, прозрачни и отчетни регулаторни и контролни органи.....	15
2. Направление „Антикорупция“.....	16
3. Направление „По-добро регулиране и намаляване на административната тежест“.....	17
4. Направление „Регионално управление и местно самоуправление“.....	17
5. Административно-териториална реформа.....	18
ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ	19
1. Референдуми и граждански инициативи.....	19
2. Гражданско участие.....	19
ОБЩЕСТВЕН РЕД, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА	20
1. Направление „Обществен ред и разследване“.....	20
2. Направление „Сигурност“.....	22
3. Направление „Отбрана“.....	23
4. Направление „Защита на населението и инфраструктурата“.....	24
ИНФОРМАЦИОННО ОБЩЕСТВО	25
1. Електронна идентификация.....	25
2. Електронно управление.....	25
3. Секторни политики за е-управление.....	26
4. Електронна антикорупция.....	27
5. Отворени данни.....	27
6. Електронно гласуване.....	28
7. Киберсигурност и киберустойчивост.....	28
8. Цифрови права.....	28
9. Цифров пазар.....	28
10. Свързаност.....	29
РЕАЛЕН ПЛАН ЗА РАБОТЕЩА ИКОНОМИКА	30
1. Борба с кражбите и корупцията.....	30
2. Оптимизирана и ефективна администрация с работещи регулатори.....	32
3. Промяна на икономическия модел на страната.....	33

ОБРАЗОВАНИЕ	35
1. Учителската професия е стресова, отговорна и висококвалифицирана. Ще издигнем престижа и повишим възнаграждението на учителите и всички педагогически специалисти.....	35
2. Смяна на фокуса в образованието от наизустяване на информация към усвояване на умения.....	36
3. Училището трябва да е в състояние да даде равен шанс на всички деца, живущи в България и от българската диаспора в чужбина, да развият заложите си.....	37
4. Създаване на достъпна база данни с постоянно актуализираща се статистика за състоянието на образованието, въз основа на която могат да се взимат управленски решения на училищно, общинско и национално ниво.....	37
ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА	37
1. Университетите трябва да създават специалисти с високо качество и добра реализация, както и да развиват знанието.....	38
2. Целта на науката е да ни помага да разбираме и променяме света около нас, за да живеем по-добре в него.....	39
3. Привличане и задържане на талантиливи учени.....	39
4. Пълно интегриране на българската наука в европейското изследователско пространство.....	39
5. Извеждане на приоритети в българската наука и разработване на Национална програма за наука, включващ иновациите.....	39
КУЛТУРА	40
1. Внимателна децентрализация в културния сектор, ясни правила и прозрачни процедури, включващи.....	40
2. Предефиниране на държавната подкрепа за култура: от „издръжка“ към „инвестиция“.....	41
3. Консервация и популяризация, а не фалшификация на културното наследство.....	41
4. Международна културна политика.....	42
5. Законодателни инициативи в подкрепа на културното развитие.....	42
6. Цялостна културна стратегия, изработена в сътрудничество с нашите европейски партньори и основана на нея реформа на сектора, която разбира културата като.....	42
МЕДИИ	43
1. Оздравяването на медийната среда чрез осветляване на собствеността на медиите....	43
2. Налагането на прозрачност и правила на финансиране на частните медии, особено при обществени поръчки за рекламни и информационни кампании чрез.....	43
3. Без политически контрол над обществените медии и медийните регулатори.....	43
4. Разбиване на концентрацията на медийния пазар чрез.....	44
5. Повишаване на медийната грамотност чрез.....	44
6. Създаване на условия за гражданска журналистика и за поддържане на демократичен обществен дебат чрез.....	44
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	45
1. Пациентите и медицинските специалисти са натоварени с това да обслужват системата, вместо тя да обслужва тях.....	45
2. Настоящият модел на финансиране в здравеопазването е корумпиран по своята същност.....	45

3. Повишаване на качеството на здравните услуги и улесняване на достъпа до специалисти.....	46
4. Преодоляване на политическите и лобистките зависимости.....	47
5. Мотивиране и стимулиране на медицинските специалисти.....	47
6. Облекчаване на финансовия товар върху пациентите.....	48

СОЦИАЛНИ ПОЛИТИКИ.....50

1. Осигуряване на справедлив подход, превенция на всички форми на изоставяне и индивидуална грижа за всяко дете и семейство.....	50
2. Уязвимите групи са сегрегирани и маргинализирани.....	50
3. Финансово и структурно осигуряване с общите усилия на държава, бизнес и общество.....	51
4. Хората с увреждания и техните семейства не могат да водят независим и достоен живот.....	51
5. Системата на детското правосъдие третира децата в конфликт със закона несправедливо и репресивно.....	52

СПОРТ.....53

1. Изграждането на двигателна култура и любителския спорт в свободното време не трябва повече да бъдат елитарно занимание.....	53
2. Организираният спорт трябва да е достъпен за всички.....	53
3. Децата и младежите трябва да бъдат насърчавани да се занимават със спорт.....	53
4. Финансовото и структурно осигуряване на описаните по-горе процеси изисква общите усилия на държава, бизнес и общество.....	54
5. Държавата трябва да поеме преимуществено регулативни функции и да дефинира отговорностите и приоритетите между институциите и организациите в системата на спорта.....	54

ПРИРОДА.....56

1. Ефективно прилагане на европейските екологични норми за справяне със замърсяването на въздуха, хаотичното застрояване и разхищението на природните ресурси.....	56
2. Корупцията и липсата на експертен капацитет водят до разграбване и унищожаване на българската природа.....	57
3. Информирание и мотивиране на гражданското общество.....	57

ВЪНШНА ПОЛИТИКА.....59

1. Запазване на демократичната външнополитическа ориентация на Република България.....	59
2. Водене на политика на активни двустранни отношения с останалите държави от Балканския регион.....	60
3. Развитие на приоритетни партньорски отношения със страните от Централна и Източна Европа.....	60
4. Развитие на България като пълноценна част от НАТО чрез по-тясното ни ангажиране с общите отбранителни структури и инициативи.....	60
5. Поддържане на приятелски отношения с Руската федерация.....	60
6. Загълбочаване на отношенията с Китай, Япония и Южна Корея.....	60

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ.....62

1. Утвърждаване на задълбочено и стратегически ориентирано разбиране за членството ни в ЕС.....	62
---	----

2. Пряко участие на България в консолидирането на европейската интеграционна система.....	63
3. Запазване на мониторинга на Европейската комисия над България до реалното преодоляване на съществуващите проблеми в секторите „Правосъдие“ и „Вътрешни работи“.....	63
4. Повече европейски финансов ресурс към програми, фокусирани върху повишаване на конкурентоспособността, икономическия растеж и създаване на работни места чрез нови технологии и иновативни проекти.....	63
5. Активна позиция на България по отношение преговорите за излизане на Великобритания от ЕС.....	64
БЪЛГАРИ В ЧУЖБИНА.....	64
1. Подпомагане на пълноценното участие на българите в чужбина в политическия и обществен живот у нас чрез промяна на изборното законодателство.....	64
2. Подобряване на обслужването и подкрепата на българите в чужбина от органите на българската държава.....	65
3. Стимулиране и подпомагане на приноса на българите в чужбина към икономическия, културния и обществения живот у нас.....	65
4. Разгръщане на активна политика към българските исторически общности в Молдова, Украйна, Сърбия, Македония, Румъния и Албания.....	65

ПРЕАМБЮЛ

Голямата цел, която ни обединява в Движение „Да, България!“, е да демонтираме корупционния модел на управление на страната, за да сложим край на бедността, да повишим благосъстоянието и качеството на живот на българските граждани.

За да постигнем целта си, сме решени:

- Да реформираме правоохранителната система и да установим върховенство на закона.
- Да укрепим независимостта и професионализма на институциите. Повече законност и правила, вместо политически произвол.
- Да създадем работещи регулатори, охраняващи правилата за свободна конкуренция, които да разрушат монополните и картелните структури.
- Да спрем бюджетните кражби, свързани с нагласени обществени поръчки, укривани данъци в особено големи размери и контрабандна търговия от фирми и частни лица, избегнали закона чрез корупцията в държавните институции.
- Да се справим с бедността, като ускорим икономическия растеж и така вдигнем доходите, включително пенсиите, като вярваме, че най-добрият начин за това е увеличаване на конкурентоспособността на българския бизнес, стимулиране на иновациите и предприемачеството и връзката им с образованието и науката.
- Да въведем образование със стандарти, отговарящи на изискванията на съвременния свят, и младежки политики, възпитаващи активни граждани.
- Да изградим малка, работеща прозрачно администрация и електронно управление. Карриерно израстване, основано на професионални качества и интегритет.
- Да взимаме решения на база на реална експертиза, анализи и данни, включително с участие на гражданското общество, като по този начин осигурим качество и предвидимост на провежданите политики.
- Да въведем законодателна рамка, която гарантира ясна собственост на медиите и спазването на високи професионални стандарти в медийната среда. Край на политическото финансиране за медиите.
- Да провеждаме политика на национална сигурност, гарантираща енергийната независимост на страната, опазването на природните ѝ ресурси и здравето, и живота на гражданите.
- Да довършим интеграцията на България в структурите на Европейския съюз – пълноправно членство в Евророната, Шенген и Банковия съюз.
- Да провеждаме външна политика, която да гарантира, че България е пълноценен и надежден член в Европейския съюз и НАТО и като такъв ще развива равнопоставени от-

ношения на сътрудничество. Във външен план Движение „Да, България!“ ще отстоява утвърждаването на България като неразделна част от семейството на европейските демократични държави, като проактивен участник в процеса на европейска интеграция и като лоялен член на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО). От особена важност за нас е и формирането на пълноценна политика на българската държава, насочена към българите в чужбина, която да позволи жизнената двупосочна връзка с тези български граждани, активното им участие в българския обществен живот и разгръщането на потенциала и опита на задграничните български общности в полза на развитието на страната ни.

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ ЗА БЪЛГАРИЯ

Голямата цел, която ни обединява в Движение „Да, България!“, е да гемонтираме корупционния модел на управление на страната, за да сложим край на бедността, да повишим благосъстоянието и качеството на живот на българските граждани.

Цели:

- Освобождаване на институциите от хватката на олигархията и мафията.
- Да изградим независимо и справедливо правосъдие и прокуратура, която да разследва политическата корупция.
  - Противоействие на корупцията във всичките ѝ форми и особено на политическата корупция.
  - Независими регулаторни и контролни органи, гарантиращи правилата и санкциониращи картелите и монополите.
  - Професионална и модерна публична администрация.
  - Повишаване на благосъстоянието на българските граждани и стимулиране на икономическата активност.
    - Активно, ангажирано и солидарно гражданско общество.
    - Служби за сигурност, охраняващи гражданите, а не олигархичните интереси.
    - Модерно, конкурентно и граждански насочено образование.
    - България – пълноценен и надежден член в Европейския съюз и НАТО.

ПРОГРАМА ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ

Новото държавно управление изисква:

- ДА се ликвидира държавата на подставените лица и кривите огледала.
- ДА се премахнат фалшивите отчети и двойните стандарти на контрол.
- ДА се премахне практиката на нагласените обществени поръчки и политически разпределените европейски субсидии.
  - ДА се премахне рекетът върху икономическите агенти.
  - ДА се гарантира независимостта на съда и преготврати непосредствената опасност от съставянето на конформистки съдебен корпус от „държавни служители“.
  - ДА се възстанови достойнството на съдията и гръбнакът на прокурорите.
  - ДА се отнеме от прокуратурата ролята ѝ на главен политически актьор и възстанови функцията ѝ на орган, призван да разследва и предава на съд лицата, които са извършили престъпления, включително тези, осъществявани по политически побуди.

Преди оценката на резултатите от дейността им, публичните институции трябва да се оценяват за спазване принципите на доброто управление, включващи върховенството на правото, прозрачността и отчетността на институциите, гражданското участие, интегритет (почтеност) и отговорност на политиките и администрацията. Основната цел е максимално ефективно използване на публичните ресурси за гарантиране сигурността и повишаване на благосъстоянието на българските граждани.

КОНСТИТУЦИОННИ РЕФОРМИ

1. За овластяване на гражданите:

- Въвеждане на конституционните референдуми вместо институцията Велико народно събрание.
- Въвеждане на гражданска законодателна инициатива (минимум 20 хиляди подписа на граждани с избирателни права).

2. За укрепване на правовата държава:

- Радикална съдебна реформа, гарантираща независимо и справедливо правосъдие и реформа на прокуратурата, гарантираща нейната отчетност пред обществото, и ефективност в борбата с корупцията и престъпността.
- Радикална съдебна реформа, гарантираща независимо и справедливо правосъдие, и реформа на прокуратурата, възстановяваща нейната конституционна функция, отчетност пред обществото и ефективност в борбата с корупцията и престъпността.
- Въвеждане на индивидуална конституционна жалба, осигуряваща граждански контрол върху дейността на парламента.
- По-добра защита на правата срещу административен произвол – отпадане или значително ограничаване на клаузата за необжалваемост на административни актове.

ПРАВОСЪДИЕ

Визия

Независимо, справедливо и ефективно правосъдие – гарант за правата на личността, осигуряващо ефективен контрол върху злоупотребата с власт, защитаващо гражданите от престъпността, олигархията и монополите, гарантиращо правната сигурност и спазването на договорите.

1. Независим, справедлив и ефективен съд

Цел:

Независим, справедлив и ефективен съд, освободен от политически и олигархичен натиск, гарантиращ реален достъп до правосъдие на гражданите.

- Гарантиране на независимостта на съдиите чрез нов начин на формиране на членския състав на Висшия съдебен съвет. *Намаляване на парламентарната квота* в съдийската колегия, за да се гарантира принципът за съдийско самоуправление от независим орган, състоящ се в мнозинството си от съдии, избрани пряко от съдии.
- В перспектива – запазване на статута на ВСС като кадрови орган само по отношение на съдиите.
- Намаляване на мандата на ВСС на *3 години*.
- Гарантиране на прозрачност на процедурата и независимост на членовете на избирателното тяло, включително политическа и административна, при изборите за попълване на състава на ВСС от съдебната, прокурорската и следствената квота.
- Създаване право на органа, който е избрал съответния член на ВСС, да поиска неговото отстраняване и прекратяване на мандата в случай на системни нарушения на етичните правила и уронване престижа на съдебната власт.
- Председателите на ВКС и ВАС да се предлагат от *съдийската колегия*, а не от пленума на ВСС.
- Последователно изпълняване на мерките от Актуализираната стратегия за прогължаване на реформата на съдебната система – постоянен мониторинг и отчетност с участието на граждански и професионални организации.
- Увеличаване правомощията на общите събрания на съдиите във връзка с кадровите и други въпроси на организацията и дейността на съда като гаранция за самоуправлението на системата и въвеждане на задължение за годишни анализи на противоречиво разрешаваните спорове от съдебните състави.
- Нова съдебна карта – оптимизиране на ресурсите на системата и регулиране на натовареността на съдилищата.

- Въвеждане на електронно правосъдие – публичност, прозрачност, отчетност и възможност за извършване на процесуални актове и действия в електронна форма. Въвеждане на електронно правосъдие и в дейността по съдебно изпълнение.
- Гарантиране на пълно прилагане на правото на Европейския съюз, включително чрез по-добра възможност за отправяне на преюдициални запитвания до Съда на ЕС.
- Реформа на специализираните съдилища – военни, административни, наказателни – оценка на тяхната натовареност и ефективност, и реструктуриране.
- Правосъдие за всички граждани – реален достъп до правосъдие:
  - незабавно отстраняване на съществуващите административни и съдебни практики, ограничаващи достъпа до правосъдие. Изчерпателно дефиниране на възможностите на съдилищата да отказват съдебно разглеждане на спорове на основание липса на правен интерес, въвеждани по пътя на тълкуването чрез неправилна административна и съдебна практика;
  - гарантиране на реална възможност за обезщетение на вредите, причинени на граждани и на юридически лица при или по повод изпълнението (действието) на подзаконов нормативен акт за периода, в който е действал преди отменянето му като незаконосъобразен или обявяването му за нищожен;
  - въвеждане на нови възможности за обезщетяване на физическите и юридическите лица за вреди, причинени от едновременното действие на фактически и правни актове на органи, институции и длъжностни лица, изпълняващи държавни и общински функции, които да гарантират пълно възстановяване на причинените имуществени и неимуществени вреди;
  - гарантиране на реална възможност за облекчено упражняване на колективни искове срещу монополите и/или участниците в картелните споразумения, които деформират пазара и пречат конкуренцията, с обезщетяване на всички имуществени и неимуществени вреди;
  - незабавна реформа на заповедното производство – чрез неговото централизиране и електронизиране, като провеждането му се осъществява по примера на Търговския регистър от определени на случаен принцип съдии от всички районни съдилища в страната;
  - облекчаване на производството чрез промяна на подсъдността по потребителски спорове;
  - намаляване и ограничаване на размера на съдебните такси;
  - въвеждане на обжалваемост на действията на органите на принудително изпълнение, които непосредствено засягат цената и процедурата по определянето, и съответно правата на третите лица, които не са длъжници в производството;
  - намаляване на пропорционалната такса при доброволно погасяване на задължението;
  - възможност за обжалване на всички административни актове (включително

актовете по ЗУТ);

– въвеждане на критерии за достъп до ВАС и регулиране на натовареността на съда, включително чрез промяна на подсъдността като първа инстанция по определени дела;

– ускоряване на процедурата за достъп до ВКС – въвеждане на самостоятелна процедура за достъп до Върховния съд (certiorari), като определенията за даване на достъп не се мотивират.

2. Ефективна и отчетна прокуратура

Цел:

Прокуратурата – служител на обществения интерес, а не инструмент за натиск срещу бизнес и политически опоненти на силните на деня. Връщане на прокуратурата към установената от Конституцията функция по разследване и предаване на съд за извършени престъпления, а не на политически оператор, който не преследва корупцията и престъпниците, а сключва сделки с тях.

Отчетна прокуратура

- Периодично отчитане на главния прокурор пред Народното събрание – упражняване на *редовен надзор върху работата на прокуратурата* от страна на Народното събрание чрез *специална парламентарна комисия* – в заседания, открити за обществеността, като бъде изслушан за движението на конкретни дела, обект на висок обществен интерес.

- Намаляване мандата на главния прокурор на 5 години.

- Стриктно регламентиране на процесуалните възможности на главния прокурор при осъществяване на надзора за законност върху дейността на по-нискостоящите прокурори и формата на тяхното осъществяване.

- Стриктно регламентиране на съдържанието, формата и правните последици на конституционното правомощие на главния прокурор за „даване на методически указания“ за дейността на прокурорите.

- Незабавно премахване на правомощието на главния прокурор да сключва споразумения за създаване на съвместни звена с неидентифицирани процесуални права с други органи и институции.

- В перспектива – възможност за предсрочно прекратяване на мандата на главния прокурор по предложение на парламента и указ на президента.

Производството стартира по инициатива на 1/4 от народните представители, подкрепено с мнозинство 2/3 от всички народни представители на основание тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт. Производството приключва с издаване на указ на държавния глава за освобождаване на главния прокурор.

- Назначаване на независим заместник главен прокурор за противодействие на ко-

рупцията по висшите етажи на властта:

- определя се от пленума на ВСС и се отчита пред него и пред Народното събрание;
- действията му по институционен контрол и движението на делата не подлежат на контрол от главния прокурор;
- ръководи специализираната антикорупционна прокуратура (звено);
- подпомага се най-пряко от ГДБОП и ДАНС, Агенция „Митници“, НАП.
- Механизъм за отчетност и възможност за ефективно разследване на главния прокурор, ако бъде обвинен по време на мандата си в извършването на тежко престъпление.
- Отпадане на предварителните проверки – ограничаване на възможностите за злоупотреба с власт и натиск върху гражданите и бизнеса и по-добри гаранции за правото на защита в наказателния процес.
- Въвеждане на изрична персонална отговорност на прокурорите, осъществяващи институционен контрол върху дейността на долустоящите прокурори, чрез забрана делата да се връщат за изпълняване на указания от долустоящия прокурор и пряко извършване на процесуалните действия от контролиращия прокурор.
- Създаване на механизъм за оценка на качеството на работата на прокурора в зависимост от тази на следователя и разследващия полицай, които провеждат разследването под негово ръководство и контрол, и оценка на работата на следователя и разследващия полицай в зависимост от качеството на работата на прокурора и резултатите от разследването.
- Създаване на задължение за административните ръководители на прокуратурите да представят в ежемесечните си отчети:
  - броя, вида и конкретните дела, по които прекратените от прокуратурата поради *недоказаност на обвинението* досъдебни производства завършват със съдебно определение за отсъствие на престъпно деяние;
  - броя, вида и конкретните дела, по които са *произнесени оправдателни присъди* по конкретните обвинения, внесени в съда с обвинителен акт, независимо от постановяването на осъдителни присъди за други престъпления;
  - броя, вида и конкретните преписки, по които са *отменени отказите* да се образува наказателно производство;
  - броя, вида и конкретните дела, по които съдът е *прекратил наказателното производство* поради липса на престъпление.

Ефективна прокуратура

- Прокуратурата да се фокусира върху обвинителната функция по наказателни дела, а административната прокуратура да се закрие.
- Прецизно регламентиране на процесуалните права на прокурора.
- Да има съдебен контрол от пострадалия и неговите близки по отношение без-

действието на прокуратурата по конкретни дела, както и съдебен контрол върху отказите за образуване на досъдебно производство.

- Оптимизиране на ресурсите на системата на прокуратурата – в момента сме на първо място по брой на прокурори в ЕС (като процент спрямо населението), на първо място по брой на служители в прокуратурата и на едно от първите места по брой на полицаи.
- Спиране на наказателната давност за периода, в който главният прокурор и други публични лица имат имунитет – в Наказателния кодекс да се предвиди като основание за спиране на наказателна давност заемането на длъжност, която не позволява срещу лицето да се предприеме ефективно наказателно преследване.

3. Реформа в адвокатурата

- Прозрачност в работата на адвокатурата, като висшите ѝ органи се задължават да публикуват решенията и протоколите от заседанията си на сайта на ВАгС.
- Обсъждане на възможността за по-прецизно определяне в закона на действията, които могат да се извършват само от адвокати. По-добра уредба на статута на адвокатите и адвокатските дружества.
- Обсъждане на възможността за изменение на закона за органите на адвокатурата и начина им на формиране, включително с възможност за формиране на ВАгС и ръководните органи на адвокатските колегии чрез използване на електронно гласуване. По-голяма автономия на адвокатските колегии.
- Обсъждане на възможността за създаване на повече от една адвокатска колегия на територията на съдебния район при наличие на повече от 2000 адвокати.

4. Конституционен съд, отворен към гражданите

- Въвеждане на индивидуална конституционна жалба за гражданите срещу закони, нарушаващи конституционни права – въвеждане на подходящи „филтри“ за жалбите (срок, материя).
- Мерки за осигуряване публичността на производството пред КС и достъпа на гражданите до заседанията на съда.
- Въвеждане на прозрачна процедура за номинации и избор/назначаване на конституционните съдии, който да гарантира, че кандидати с високи професионални и нравствени качества, с независимо публично поведение и с ясно заявени публични позиции по важни конституционни въпроси ще бъдат избирани/назначавани. Процедурата следва да включва и етап на публично изслушване на кандидатите, в който да могат да участват представители на професионалната юридическа общност, както и представители на гражданското общество.

ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Визия

Добро управление в интерес на гражданите и бизнеса: ефективна и ефикасна публична администрация чрез добри професионалисти, центрове за споделени услуги, електронно управление и достъпни публични услуги.

Цели:

- Без партийни назначения: въвеждане на професионален и политически неутрален модел в публичната администрация, базиран на единен подбор, развитие, основано на качествата и постиженията, обективен конкурсен избор, единна система за годишна оценка на работата и механизми за ротация, включително в администрацията на ЕС и НАТО.
- Премахване на квотното разпределение на постове, функции и блага, съобразно процентите на парламентарно или общинско представителство.
- Ефективна защита срещу монополите и гаранции за конкурентна икономика. Въвеждане на възможност за пряко съдебно преследване от заинтересованите лица на действията (бездействията), които представляват недопустима държавна помощ или деформиране на конкурентната среда.
- Гаранции срещу зависимости от олигархията и тоталитарните служби за сигурност: периодични проверки за интегритет и зависимости.

1. Независими, прозрачни и отчетни регулаторни и контролни органи

Цел:

Регулаторни и контролни органи, които защитават публичния интерес и са свободни от корупционни зависимости и конфликт на интереси.

- Освобождаване на регулаторните органи от опека на политическите сили, изпълнителната власт и прокуратурата.
- Въвеждане на правила за избор и назначаване на техните членове, които включват механизъм за публично номиниране и изслушване на кандидатите, определяне на ясни критерии за кандидатите, възможност на НПО да дават становища и да наблюдават процеса, периодична отчетност на тяхната дейност пред ресорна комисия в парламента, с участие на представители на гражданското общество.
- За всички изборни регулаторни и контролни органи да има ограничения в броя на мандатите, за които могат да се избират техните членове.
- Въвеждане на случайно разпределение на всички проверки с цел избягване на институционален натиск върху бизнеса.
- Периодични проверки за интегритет и зависимости.
- Обществено участие в дейността на регулаторните и контролни органи чрез

обществени/граждански съвети.

- Въвеждане на механизъм за търсене на отговорност от колективни регулаторни и контролни органи.
- Създаване на гаранционен/застрахователен фонд за обезщетяване на вредите, причинени на гражданите и техните организации пряко или косвено от действията/бездействията на регулаторен орган, действащ в границите на своята компетентност.

2. Направление „Антикорупция“

Цел:

Защита на държавата, гражданите и техните организации срещу корупцията и лошото управление, пълно разследване на политическата корупция за последните десетилетия.

- Изграждане на единен и централизиран антикорупционен орган, който да разследва корупцията по високите етажи, да извършва проверки за конфликт на интереси и да прави оценка на корупционния риск, да проверява имуществените декларации на лица, заемащи публични длъжности.
- Ефективно разследване на случаи със сериозни съмнения за политическа корупция – КТБ, АЕЦ „Белене“, „Южен поток“, „Яневагейт“ и други.
- Проверка и анализ на процедурата за провеждане, сключване на договори и изпълнение на големите обществени поръчки за проекти в областта на пътното и железопътното строителство, летищата, метрото, големите инфраструктурни проекти за ВиК, градската пътна мрежа, градския и междуградския транспорт, доставките на обществени услуги и други. Да се проверят процедурите по допълване и изменение на договорите и тяхното отчитане, както и публично оповестяване на резултатите от извършената проверка. Това следва да се извърши независимо от съществуването на предходни ревизии и проверки от МВР, НАП, Сметна палата, прокуратура, АДФИ и други контролни или регулаторни органи.
- Въвеждане на система за анализ на риска към антикорупционния орган, чрез която да се оценяват рисковете от корупция на база на данни, извлечени от редица източници като НАП, ГРАО, Имотен и Търговски регистър, Регистър за обществени поръчки, декларации към Сметната палата.
- Укрепване на структурата и функциите на инспекторатите по Закона за администрацията в изпълнителната власт, които да извършват проверки за конфликт на интереси на държавните служители.
- Провеждане на пълна ревизия на дейността на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество, нейните резултати и ефективност. Незабавно транспониране на разпоредбите на Директива 2014/42/ЕС чрез създаване на нов закон за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност.
- Въвеждане на редовни проверки за интегритет и зависимости на лица на ръководни длъжности в администрацията и специалните служби.

3. Направление „По-добро регулиране и намаляване на административната тежест“

Цел:

Въвеждане на цялостна Програма за по-добро регулиране на България 2017 – 2020 г.: по-открит и по-прозрачен процес на вземане на решения, по-добро качество на новото законодателство, постоянен и съгласуван преглед на действащото законодателство.

- Инициатива „Имате гумата“: отваряне на процеса на разработване на политиките за по-голям обществен контрол и гражданско участие чрез новите информационни технологии, където предложенията за регулиране ще могат да бъдат проследявани, провеждане на открити и лесно достъпни обществени консултации в структуриран вид, даване на обратна връзка към участниците и отчет за приетите и неприети приноси.

- Инициатива за дерегулация „По-малко значи повече“: премахване на всички регулации от нормативната уредба, които не са прилагани в последните 5 години.

- Инициатива за дерегулация „Първо оценявай“: включва въвеждането на механизъм за непрекъснато наблюдение на резултатите от прилагането на българското законодателство и извършване на широко последващо оценяване на действащото законодателство с цел намаляване на неговия обем и опростяване на правилата – с участието на всички заинтересовани страни (гражданското общество, бизнеса и синдикатите).

- Инициатива „Мисли първо за малките!“: има за цел популяризиране и практическо въвеждане на оценката на въздействие спрямо нуждите на малките и средните предприятия.

- Намаляване на административната тежест:
  - задължаване на администрацията да не изисква нотариални заверки на декларации, удостоверения и т.н.;

- забрана за администрацията да изисква документи, които самата тя е издала или има достъп до тях.

- Практическо прилагане на оценката на въздействие на законодателството за постигане на по-добра и ефективна правна регулация:

- обхваща всички законопроекти и нормативни актове на Министерския съвет, както и законопроектите на народните представители;

- електронизиране на нормативната уредба и автоматично откриване на противоречия.

4. Направление „Регионално управление и местно самоуправление“

Цел:

Управлението на общината и областта по-близо до гражданите – укрепване капацитета на местното самоуправление и регионалното управление за изработване на политики в интерес на гражданите като предпоставка за ефективна децентрализация и въвеждане на принципа на субсидиарност.

Общината – близо до гражданите

- Укрепване административния капацитет на общините, преди да се премине към децентрализация.
- Подобряване на административните услуги за гражданите – въвеждане на услуги на „едно гише“.
- Бюджетна и данъчна реформа с цел осигуряване на необходимите собствени приходи за изпълнение на прехвърлените отговорности на местните и регионалните власти.
- Възлагане на нови правомощия само срещу осигурено финансиране.
- По-висока ефективност на звената „Сигурност“ (Общинска полиция).

5. Административно-териториална реформа

- Превръщане на областните съвети за развитие в истински колективен съвещателен орган на областния управител и на правителството (вкл. отделните министерства) по проблеми, свързани с благоустройството, образованието, развитието на инфраструктурата, здравеопазването. Областните съвети трябва да осигурят възможност на общините на съответната област да координират своята дейност, да вземат решения, свързани с идентифицирането на общите проблеми, с планирането и развитието, а така също и съвместната работа по осъществяването на проекти с регионално значение.
- Намаляване броя на областите, съчетано с укрепване капацитета на областните управи да провеждат истински регионални политики.
- По-добра координация между областните управи и съответните министерства, които имат регионални структури.
- В перспектива – въвеждане на второ ниво на самоуправление с по-голяма демократична легитимност и отчетност пред регионалната общност.
- Повишаване капацитета на областните администрации да провеждат регионални политики.
- Въвеждане на споделени услуги – извеждане на общата администрация в няколко регионални центъра.

ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ

Цел:

Активни граждани и развито гражданско общество, осигуряващи демократично погханване и контрол в изработването на публичните политики и решения.

1. Референдуми и граждански инициативи

- Национален референдум: намаляване на изискването за брой подписи на 100 хил. за необвързваща парламента инициатива и на 250 хил. за обвързваща инициатива.
- Увеличаване на срока за събиране на подписи за национален референдум (напр. 6 месеца).
- Да се редуцира изискването за кворум за задължителност (валидност) на референдумите до 20-25% от имащите право на глас.
- Ограничаване на изискването за предоставяне на голям обем лични данни (напр. да не се изписва цялото ЕГН, а само рождената дата).
- Възможност за събиране на подписи онлайн в защитена среда (по подобие на възможностите при Европейската гражданска инициатива).
- Да се въведат по-прецизни правила за информационната кампания, които да осигуряват балансирано представяне на позициите и достъп до надеждна, пълна и проверима информация.
- Възможност за гласуване на референдуми по електронен път.

2. Гражданско участие

- Въвеждане на гражданска законодателна инициатива (минимум 10 хил. подписа на граждани с избирателни права).
- Въвеждане на онлайн петиции до държавните органи, които да са задължени да ги разглеждат.
- Активно участие на гражданите в работата на парламентарните комисии и други публични органи с възможност да се влияе върху процеса на вземане на решения.
- Активно участие на представители на гражданското общество в обществени консултативни органи към различни институции.
- Развитие на съпътстващата инфраструктура и мрежа в подкрепа на организациите на гражданското общество и инициативи (осигуряване на механизми за публично финансиране на НПО, създаване на ресурсни НПО центрове).
- Подкрепа на доброволчеството чрез създаване на благоприятна правна рамка и подходящи стимули.
- Подкрепа на социалното предприемачество и социалното договаряне като израз на гражданската солидарност и отговорност.

ОБЩЕСТВЕН РЕД, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

Визия:

Защитена България в сигурна Европа: повече сигурност за всички български граждани и укрепване на евроатлантическото партньорство, ефективна превенция на външни заплахи с регионален характер.

1. Направление „Обществен ред и разследване“

Цел:

Деполитизация на МВР, превръщане на институцията в гражданско ведомство, подлежащо на обществен контрол, ефективно изпълняващо основните си функции по опазване на обществения ред и разследване на престъпността.

- Деполитизация на МВР:
  - поетапна структурна независимост на дирекциите с полицейски правомощия от политическото ръководство – чрез поетапното им извеждане като държавни агенции към МВР (по подобие на НАП и Агенция „Митници“ към МФ);
  - премахване на функцията на Главен секретар на МВР. Присъствието на главен секретар на полицията в МВР е еманация на политизацията на полицията – сливане на полиция и политика;
  - реформа на системата за човешките ресурси в МВР и службите с фокус върху ясни и дългосрочни принципи за кариерно развитие и израстване – слага се край на политизацията в кариерното израстване;
  - по-нататъшно изграждане на независими, но отчетни контролни органи – Инспекторат и Вътрешна сигурност. Отделянето на дирекциите в държавни агенции ще направи още по-важна контролната функция на Инспекторат и Вътрешна сигурност.
- Изваждане от МВР на всички несвойствени дейности и обособяването им в центрове за услуги (издаване на документи за самоличност; регистрация на МПС).
- Оптимизиране на дейността на Академията на МВР, Медицинският институт, Националният институт за криминалистика и криминология.
- Закриване или прехвърляне на звена към Министерския съвет, които нямат реален принос за осъществяване на функциите на МВР (почивни бази, спортни бази и др.) – освобождаване на МВР от издръжката на бази за спорт и отдих, като бъдат оставени на разположение само онези, които са пряко свързани с физическата подготовка на униформения състав.
- Ограничаване на битовата престъпност. Фокусът върху рецидивисти, уязвими групи, региони и престъпления със значителен ефект върху обществото би постигнал много по-сериозен резултат върху намаляване на престъпността, отколкото разпръскването на огромни популистки ресурси от типа „полицай във всяко село“:

- уязвими райони: фокус върху уязвими райони и населени места с високи нива на престъпност – 600 допълнителни патрула и програма за видеонаблюдение;
- уязвими групи: програма за превантивна работа с уязвими групи, които са повторни жертви на престъпления: специална програма за работа с възрастни хора;
- работа с рецидивисти в уязвими райони;
- фокус върху общественозначими престъпления (напр. телефонни измами или кражби на части на коли – създаване на специализирани структури с участието на полиция и други регулаторни органи, които да противодействат);
- подобряване на ефективността и взаимодействието със звената „Сигурност“ в общините (Общинска полиция).
- Реформа на системата за пътен контрол – Пътна полиция и безопасност в полза на хората:
  - модернизация на Пътна полиция чрез внедряване на нови технологии за контрол и обработка на наложени санкции;
  - увеличаване ефективността на превенцията чрез нарастване на броя на наложените санкции;
  - увеличаване на ефективно наложените санкции чрез пълно внедряване на система за автоматично налагане, обработка и събиране на глоби, вкл. и електронно уведомяване и събиране;
  - намаляване на възможностите за корупционни действия на служители чрез ефективно прилагане на системата за видеоконтрол;
  - подобряване на професионализма и отношението към гражданите при извършване на пътния контрол.
- Гранична сигурност и модерни граници:
  - модерен граничен контрол в услуга на бизнеса и хората: Разширяване на ГКПП Маказа, Кулата, и Дунав мост 1 и 2 с цел намаляване на опашки и чакане; допълнителни електронни гишета по летищата;
  - използване на средствата от ЕС за техническо оборудване, подобряване на инфраструктурата по границата, условията на работата на служителите и противодействие на корупцията;
  - довършване на единна интегрирана система от сензори за наблюдение на границата с Турция и развиване на система в критични участъци на границата със Сърбия;
  - подобряване на мобилността на Гранична полиция и ОДМВР по границите чрез подобряване на пътната инфраструктура по границите и оборудване с повече от 450 нови автомобили;
  - разширяване на пълномощията на Българската армия за съвместна дейност с МВР по охрана на границата в кризисни миграционни ситуации и при завишена сезонна миграция в летните месеци (проверка на документи и задържане до пристигане на органите на МВР в зона от 30 км).

- По-добро взаимодействие с Европол и Евроджъст, а в перспектива – и с Европейската прокуратура при разследване на трансгранична престъпност.
- Укрепване капацитета на ГДБОП относно разкриването на тежката организирана престъпност и периодични проверки за интегритет и зависимости на служителите.
- Разширяване на възможностите за граждански контрол върху дейността на министертството – въвеждане в Закона за МВР на задължението за публичен годишен доклад на министъра пред Народното събрание.
- Реформа в КАТ при регистрация – край на опашките:
  - електронна свързаност на регистъра на КАТ и отпадане на повечето хартиени документи за регистрацията на МПС;
  - регистрация на „едно гише“, по електронен път и за минути;
  - модернизирани центрове за регистрация и инвестиции в системи за преглед на автомобили, които гарантират безопасни автомобили.
- Бюджетна реформа в сектор „Сигурност“. Настоящите бюджети на МВР и службите са небалансирани, с минимални средства за издръжка и капиталови инвестиции. В резултат на това те са технологично остарели и с неадекватни възможности да противодействат на съвременните заплахи. В МВР ежегодно има недостиг на минимално необходимите средства и се прибегва до дарения от общини.

2. Направление „Сигурност“

Цел:

Интегриран и ефективен сектор за сигурност, подлежащ на парламентарна и гражданска отчетност, работещ в партньорство със специалните служби на страните в ЕС и НАТО.

- Институционализиране на разузнавателната общност и създаване на възможности за координация и обмен на информация между тях при политическо ръководство и стратегическо планиране, осъществявано от Съвета за сигурност към Министерския съвет.
- Създаване на позиция Директор „Разузнаване и сигурност“ към МС с функции по интеграция на информационните продукти на специалните служби и координация на международното сътрудничество в областта на разузнаването и контрразузнаването (в тясна връзка със структурите на НАТО по разузнаване и сигурност и съответните структури в ЕС, със съюзниците и партньорите).
- Закриване на Националната служба за охрана и прехвърляне на състава ѝ след проверка за зависимости и интегритет към МВР в служба „Жандармерия“.
- Премахване на разследващите функции в ДАНС и превръщането ѝ в информационна служба.
- Въвеждане на пълноценен парламентарен и обществен контрол и отчетност

върху дейността на всички специални служби – ДАНС, ДАР, СВИ, ДАТО.

- Въвеждане на периодични проверки за зависимости и интегритет на служителите и ръководните длъжности в специалните служби.
- Лустрация от второ поколение в службите за сигурност, като сегашните възможности, свързани с проверка за принадлежност към ДС и РУМНО, що се отнася до достъпа до класифицирана информация, бъдат разширени и свързани с проверките за интегритет и заемането на ръководни длъжности.
- Обединяване на военното разузнаване и военното контраразузнаване (понастоящем в структурата на ДАНС) в служба „Военна информация“ към Министерството на отбраната.
- Подобряване на контрола върху специалните разузнавателни средства и ограничаване на произволното им използване.
- Изграждането на секретариат към Съвета по сигурността, освен че ще подобри координацията между службите, ще подобри и контрола върху тях.
- Разширяване на пълномощията на Омбудсмана на Република България да осъществява независим мониторинг върху разглеждане на жалбите от граждани към служители на МВР.

3. Направление „Отбрана“

- Ефективен подбор, оценка и обучение, водещи до развитието на най-важния ресурс в отбраната – хората, подобряване на заплащането и материалната база на военнослужещите и цивилните служители, ефективна ротация в структурите на НАТО и ЕС и други многонационални структури с българско участие.
- Ускорено включване на основни елементи от въоръжените сили в структурите на силите на НАТО и ЕС, определяне на национални структури за трансформирането им в многонационални и домакинстване на нови многонационални звена (афилиране на втора бригада към Многонационална дивизия „Югоизток“, развитие на бригадата „Специални сили“ като многонационална бригада, създаване на многонационални звена за морска сигурност и въздушен суверенитет).
- Реализация на балансирана програма за модернизация с максимално използване на съвместно придобиване и поддържане на нова техника с други съюзни държави, в партньорство с агенциите на НАТО и ЕС за постигане на съвместими и реални отбранителни способности.
- Повишаване на оперативната съвместимост и готовността на силите чрез редовно участие в многонационални учения и при необходимост в международни мисии на НАТО и ЕС за защита на националните и общи интереси (погмяна на бойните самолети с платформа, напълно съвместима с изискванията на НАТО; гарантиране на съвместима въздушна и морска картина; модернизация на системите за управление и разузнаване за съвместимост и възможност за федериране в НАТО и ЕС мрежи, гарантиране на

киберустойчивост на информационните системи).

- Ускоряване изграждането на доброволния резерв, вкл. киберрезерв и развитие на способности за военна поддръжка на гражданските власти при извънредни ситуации, при специализация на Центъра на компетентност на НАТО по управление на кризи в противодействие на хибридни заплахи и реагиране в извънредни ситуации.
- Подкрепа на индустрията и изследователските звена за активно участие в проекти на НАТО и ЕС, интеграция в отбранителната индустриална база на евроатлантическата общност чрез механизмите на Индустриалния форум.

4. Направление „Защита на населението и инфраструктурата“

- Оптимизиране работата по спешни повиквания на тел. 112 с фокус върху бърза и ефективна интегрирана реакция на екипите на базата на гъвкаво финансиране.
- Интеграция на системите за действие в извънредни ситуации на централно и местно ниво, вкл. с гарантиране на военна поддръжка на гражданските власти.
- Решително повишаване на устойчивостта на критичната инфраструктура и бързо възстановяване при извънредни ситуации в тясно сътрудничество с НАТО и ЕС, използване на експертизата на домакинствания у нас на Центъра на компетентност на НАТО по управление на кризи и възстановяване.

ИНФОРМАЦИОННО ОБЩЕСТВО

1. Електронна идентификация

- Придържане към ангажимента за електронни лични карти от 2018-а. Внедряване на е-идентификация във всички администрации. Законодателни промени за осигуряване на приложимост на електронни лични карти навсякъде.
- Интеграция със здравна карта, СУМПС и др. идентификационни документи и оперативна съвместимост между всички системи, работещи с карти.

2. Електронно управление

- Трансформиране на удостоверителните услуги във вътрешноадминистративни – над 60% от предоставените административни услуги са всъщност удостоверения, които една администрация предоставя на гражданите и бизнеса, които от своя страна предоставят на друга администрация или доставчик на обществени услуги. С въвеждането на електронното управление тези услуги ще отпаднат и ще бъдат трансформирани във вътрешноадминистративни, като по този начин 60% от административната тежест върху граждани и бизнес ще отпаднат.
- Реализиране на принципа за еднократно събиране на данни – администрацията да не изисква данни, които веднъж вече е събирала за дадено физическо или юридическо лице.
- „Електронни по подразбиране” – всеки процес в администрацията трябва да бъде изграден като електронен процес. Добавяне на такова изискване към оценката на въздействие на нормативните актове, така че всеки нормативен акт да предполага електронни процеси по подразбиране.
- Електронни услуги за гражданите и бизнеса – електронизиране на административните услуги, приоритизирани по брой на предоставянията.
- Повече контрол върху Държавното предприятие „Единен системен оператор” от страна на съвета на главните информационни мениджъри.
- Трансгранични електронни услуги – реализиране на електронни услуги, работещи за всички граждани на Европейския съюз, включително възможност за български граждани да ползват електронни услуги в други държави членки чрез националната схема за електронна идентификация.
- Въвеждане на Главен информационен мениджър (ГИМ) в основните структури на публичното управление с отговорности за ефективност на инвестициите, функционирането и киберустойчивостта на информационните и комуникационни системи и създаване на Съвет на ГИМ към МС.

- Регистър на всички електронни услуги. Портал за е-услуги egov.bg трябва да бъде единна входна точка до всички електронни услуги. За целта е нужна промяна на наредбата за административния регистър, така че в него да се вписват всички метаданни за е-услуги и е-регистри, порталът да черпи данни от него.
  - Електронно деловодство. Загължаване на администрацията за използване на изцяло електронна вътрешна кореспонденция.
  - Всеки нормативен акт за въвеждане на конкретна политика да дефинира измерими цели, които да се отчитат автоматично на шестмесечен интервал. Поетапно въвеждане на политики, основани на данни във всички сфери на законодателството. На отчетен интервал, ако целите не са постигнати, следва модифициране на нормативния акт.
  - Реформа на Имотния регистър за улесняване на достъпа – издаване на удостоверения за тежести онлайн, създаване на сигурен процес по вписване на сделки. Изграждане на връзка с кадастъра. Постепенно отпадане на удостоверенията за тежести и превръщането им във вътрешноадминистративни услуги.
  - Интеграция на вътрешните информационни системи с цел избягване на обмена на информация чрез писма, което води до загуба на информация и грешки.
  - Електронизиране на всички регистри. След реализиране на проект за изработка на базов регистър, въвеждането му.
  - Контрол на спазване на ЗЕУ. В момента разпоредбите на закона не се спазват, няма контрол. Предстои надграждане на десетки системи и регистри. За да функционира създадената Държавна агенция „Електронно управление“, за да контролира ефективно и да изгради капацитета си, е нужна политическа воля. Ако електронното управление не е фокус и няма отговорен за него, структурата може да остане нефункционираща, макар да има законови правомощия.
  - Държавен „облак“ – реализиране на икономия от мащаба чрез въвеждане на държавен „облак“ с няколко центъра за данни, съгласно Закона за електронното управление.

3. Секторни политики за е-управление

- е-здравеопазване: въвеждане на електронен здравен запис, електронна рецепта, електронно направление, единен електронен здравен портал.
- е-образование: електронизация на регистрите в сектор „Образование“. Въвеждане на електронен прием в учебни заведения и електронни дневници. Предоставяне на електронно учебно съдържание без необходимост от хартиен еквивалент.
- е-пътна полиция: автоматизирани проверки за правоспособност, гражданска отговорност, годишен технически преглед, включително чрез стационарни и мобилни камери. Разширяване на обхвата на камерите и електронните фишове и на институциите, които могат да извършват контрол чрез тях.
- е-ганъци:

- проверка и заплащане на всички данъци онлайн, използвайки националната схема за електронна идентификация в допълнение на КЕП и ПИК на НАП;
- улесняване на подаването на годишна данъчна декларация чрез автоматичното ѝ попълване въз основа на получени от НАП сведения.
  - Предоставяне на възможност за връзка между счетоводни софтуерни продукти и системите на НАП за автоматично подаване на необходимите отчети:
    - въвеждане на единна точка за подаване годишни финансови отчети;
    - пилотна интеграция с търговски банки за автоматизирано доброволно събиране на финансова информация, което да премахва нуждата от редица декларации, по примера на Естония.
  - е-митници: електронизиране на всички митнически услуги за физически и юридически лица, както и вътрешните процеси.
  - е-обществени поръчки: пълна прозрачност на обществените поръчки, подаване и обработване на документи изцяло по електронен път. Въвеждане на типови задания за обществени поръчки, задаване на индикатори за представяне.
  - е-природа: представяне чрез интерактивни онлайн карти на всички пространствените данни за състоянието на околната среда, управлението на природните ресурси и свързаните с тях административни процедури.

4. Електронна антикорупция

- Изцяло електронни обществени поръчки с типови задания.
- Случайно разпределение на всички вписвания в регистри и всички проверки на контролни органи.
  - Пълна отчетност на действията във всички регистри и системи.
  - Въвеждане на система за анализ на риска към антикорупционен орган, чрез която да се оценяват рисковете от корупция на база на данни, извлечени от редица източници като НАП, ГРАО, Имотен и Търговски регистър, Регистър за обществени поръчки, декларации към Сметната палата и др.

5. Отворени данни

- Данни в реално време. Изработване на автоматизирано предоставяне на отворени данни в реално време от всички информационни системи и събирането им в портала за отворени данни.
  - Ангажимент към продължаване на процеса по отваряне на данни. България заема водещите места по отворени данни в Европа, но прогресът лесно може да бъде обърнат. Задължително е да продължи работата с администрациите по отваряне на данни, включително чрез приоритизиране на масиви от данни от Министерския съвет.
  - Оптимизация и въвеждане на стандарт за събиране на данни. В момента голяма част от наличните отворени данни не са в оптимален за работа вид и не са достатъчно полезни.
  - Повишаване на капацитета за работа с данни в администрацията.

- „Отворени по подразбиране” – всички данни и документи на държавни органи и техните администрации трябва да са публични по подразбиране, освен ако няма конкретно правно основание за противното.

6. Електронно гласуване

- Въвеждане на дистанционно електронно гласуване. Изпълняване на изискванията на Изборния кодекс за въвеждане на дистанционно електронно гласуване за изборите за Европейски парламент през 2019-а. Изграждане на софтуерна и хардуерна инфраструктура за провеждане на експериментални и пилотни гласувания.
- Фокус върху сигурността и прозрачността на системата – задължителни одити на системата, използване на изцяло отворен код с цел пълна проверка от страна на граждани с експертни познания в сферата на информационната сигурност.
- Експериментално използване на системата за електронно гласуване за обществени консултации – системата за дистанционно електронно гласуване може да бъде използвана както за провеждане на обществени консултации, така и по важни актуални въпроси.

7. Киберсигурност и киберустойчивост

- Изпълнение на националната стратегия за киберсигурност.
- Анализ и одит на ключови съществуващи системи за проблеми с информационната сигурност.
- Въвеждане и спазване на високи стандарти за информационна сигурност при изграждане и надграждане на системи в държавната администрация.
- Изграждане на държавен „облак“ с няколко центъра за данни, отговарящ на съвременните изисквания за киберсигурност.

8. Цифрови права

- Защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот – всички цифрови услуги и уреди трябва да предоставят възможност сами да решаваме дали и как нашите лични данни ще се обработват и адекватни нива на прозрачност и сигурност при обработката на данни. Всички държавни регистри трябва да предоставят пълна отчетност на достъпа до данните.
- Гарантиране на отсъствието на неконтролирани мерки за наблюдение и подслушване – съхранението на лични данни, подслушването и наблюдението трябва винаги да бъдат подложени на надеждна и независима оценка за необходимост и пропорционалност.
- Защита на правото да се използва криптиране – криптирането на личната комуникация е право, което осигурява защитата на личния живот онлайн.

9. Цифров пазар

- Актуализация на авторското право с цел да се подпомогнат авторите, стартиращите компании, онлайн обучението, дигитализирането на културното наследство и др.

Създаване на сигурна правна рамка за извличане на данни, премахване на пречки пред цифровизация на културното наследство, допълнителни възможности за получаване на възнаграждение за авторите.

- Материали и технологии, създадени като резултат от обществена поръчка и платени с публични средства, да бъдат обществено достояние или под свободни лицензи.
- Активно участие в усилията за постигане на единен цифров пазар в рамките на Европейския съюз.

10. Свързаност

- Мрежова неутралност – интернет е изграден на принципите на отвореността и равнопоставеността. Тези принципи са основната причина той да се превърне във фундаментална инфраструктура и предпоставка за развитието на образованието и икономиката. Тази неутралност трябва да бъде гарантирана и в бъдеще.
- Достъп до интернет в по-малките отдалечени населени места и свободен честотен спектър – добрата свързаност в селските райони е предпоставка за качествено образование, шанс за конкурентен бизнес и достъп до разнообразни източници на информация.

РЕАЛЕН ПЛАН ЗА РАБОТЕЩА ИКОНОМИКА

Визия:

Развитие на икономика на бъдещето, базирана на иновации, предприемачество и разширено присъствие на външни пазари, което да намали регионалното неравенство, да повиши стандарта на живот и да превърне България във водещата икономическа сила на Югоизточна Европа. Спиране на кражбите на обществения ресурс и фокус върху малкия и среден бизнес.

Цели:

- Икономически ръст от 6% на година и увеличаване на доходите на домакинствата с 50% през следващите 5 години в цялата страна чрез създаване на експортно ориентирана икономика с регионално балансиран растеж и фокус към иновациите и предприемачеството.
- България да се превърне в най-привлекателната дестинация за експортно ориентирани инвестиции в Централна и Източна Европа.
- България да достигне челната тройка страни с най-добра бизнес среда в Европа чрез ефективна, прозрачна и електронизирана администрация с ниско ниво на корупция.
- Спестяване на публични средства в размер на минимум 2.5 млрд. лв. на година чрез създаването на конкретни антикорупционни мерки за по-добро управление на обществени поръчки, продажба на държавни активи и търговска и инвестиционна дейност на държавните дружества.
- Драматично повишена събираемост на данъците чрез разследване на големите данъчни измами и укриването на приходи през непазарни трансферни цени в размер на 1.6 млрд. лв. на годишна база.
- Използване на освободения ресурс от пресечените данъчни измами, надценени обществени поръчки и корупционни практики за инвестиции в образованието, здравна профилактика и поетапно намаляване на данъците.
- Намаляване разхода на домакинствата за енергия и битови разходи чрез разбиване на картели и монополи през по-ефективни и истински независими и прозрачни регулатори.
- Високо качество на живот със съхранена природа, ограничаване на застрояването, намаляване на въглеродния отпечатък на икономиката, овластяване на местните общности да приоритизират своите публични разходи.

1. Борба с кражбите и корупцията

Политиците използват държавните административни и контролни органи да присвояват парите, които държавата събира от гражданите с данъци, такси и заеми. Машабни

кражби и източване на обществен ресурс се организират чрез организирани корупционни практики от частни субекти, свързани с държавните контролни органи, държавните агенции и държавните дружества.

- Пълна прозрачност на обществените поръчки чрез открити и излъчвани по електронен път заседания на комисиите по оценка.
- Централизирана електронна платформа за всички обществени поръчки чрез система за електронни търгове, електронни обяви, типови поръчки, което ще позволи по-равнопоставен достъп до обществените поръчки.
- Пълна прозрачност на собствеността на фирмите, участници в обществени поръчки, чрез декларация на цялостната верига на собственост с пълна яснота за крайните физически лица. Забрана за участие ще има за холдингови структури с неясни собственици или такива, които са регистрирани в офшорни зони с непрозрачни структури на собствеността.
- Черен списък на некоректни фирми, изпълнители на обществени поръчки, които не се разплащат с подизпълнител или са с установен случай на корупция.
- Ограничаване на монополите и картелите чрез политики за насърчване на конкуренцията, преосмисляне на регулациите и премахване на законодателните защиты на картели в сектори като транспорт, енергетика и др. Заседанията на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) да станат публични, като се излъчват електронно.
- Създаване на директна връзка между КЗК и НАП с пълен преглед на финансовите показатели на фирмите с предпоставка за картелизация и монополизация.
- Продажбата на държавни активи да става само през публичен търг и в адекватни срокове.
- Пълна публичност и публикуване в електронен и машинно четим вид (като отворени данни) на бюджетите на администрацията.
- Разследване на данъчни измами, укрити данъци и незаконно трансферно ценообразуване от най-големите икономически субекти в България и налагане на нарушителите глоби с давност в особено голям размер.
- Разследване на несъответствия между дейност, собственост и деклариран доход и/или разходи на физически и юридически лица.
- Спиране на проекти, които не са икономически оправдани или представляват политически риск. Държавни инвестиции за над 1 млрд. лв. (от типа на АЕЦ „Белене“, „Южен поток“, „Уестингхаус“) да се реализират само при одобрение с парламентарно мнозинство от 2/3 от народните представители.
- Държавни договори, освен тези, касаещи националната сигурност, да не могат да имат ограничителни клаузи за публичност или клаузи за конфиденциалност.
- Преоценка на размера на таксите, събирани от задължителните пенсионни фондове във втория стълб.

- Прекратяване на злоупотребите с втория стълб на пенсионното осигуряване чрез персонална отговорност на управителните тела на пенсионните фондове за инвестиции в свързани лица.
- Търговия с електроенергия от държавните дружества се осъществява изцяло през енергийната борса с цел избягване на непазарни и корупционни сделки.
- Изграждане на устойчив и конкурентен енергиен сектор посредством диверсификация на доставчиците, изграждане на газови интерконектори, приоритизиране на енергийната ефективност и насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници.
- Децентрализация на новите производствени мощности на електрическа енергия с цел постепенното нарастване на семейните, гребномощабни инсталации и местни източници на енергия от ВЕИ.
- Намаляване на свръхконцентрацията в земеделието и поставяне на таван за субсидиите от 20 000 гка с цел подпомагането на малките селскостопански производители. Пренасочване на спестените субсидии към екосъобразно земеделие, традиционни култури и отрасли с висока добавена стойност.

2. Оптимизирана и ефективна администрация с работещи регулатори

Развитието на бизнеса и работата на гражданите с администрацията се задушават от излишни регулации, тромави процедури, ниска електронизация на администрацията, немотивирани служители и ниско качество на услугите.

- Пълно електронизиране на държавните услуги с цел свеждане до минимум на нуждата от физическо присъствие при работа с държавните структури.
- Премахване на регулации, дублирани разрешителни режими и регистрации и на всички административни процедури, които не се използват. Опростяване на регулациите в съответствие с обема на дейността.
- Въвеждане на принципа на мълчаливо съгласие при липса на отговор от компетентните административни органи, които бавят решения с цел корупция.
- Въвеждане на програмно бюджетирание и оценка, при което административните структури защитават разходите, екипите и основанието за съществуването си.
- Реформиране на статута на държавния служител и преминаване към конкурентно заплащане, обвързано с резултати.
- Промяна на процедурите за избор на членове на регулатори – публични изслушвания през обществен съвет. Промяна на процедури, което да осигури реална независимост на регулаторните органи.
- Присъединяване към Европейския банков съюз, което предоставя правомощия на Европейската централна банка да поеме прекия надзор на големите банки в България; присъединяване и към Европейския съюз на капиталовите пазари. Ангажимент за курс към влизане в еврозоната.

- Опростяване на фискалната система чрез премахване на данъка върху лихвите на физически лица и данъка „уикенг“.
- Увеличаване на прага за регистрация по ДДС на 100 хил. лв. с цел сваляне на административното бреме от малкия бизнес, стартиращите предприемачи и свободните професии, което ще повиши капацитета на НАП да следи големите данъкоплатци и да увеличи събираемостта.
- Въвеждане на законодателство за личния фалит и оптимизиране на законодателството за несъстоятелността на предприятията.

3. Промяна на икономическия модел на страната

Икономиката на България понастоящем разчита на нарастващ външен дълг и ориентиране на фирмите към усвояване на държавни средства и евросубсидии, вместо към създаване на конкурентни услуги с висока добавена стойност. Това е неустойчив модел, който ние ще променим с целенасочено развитие на експортно ориентирана икономическа политика, стимулираща предприятия, които се реализират добре на международните пазари. Постепенното преминаване към икономика с висока добавена стойност би позволила и намаляване на ставката на ДДС след достигане на реални структурни бюджетни излишъци.

- Усвояване на част от европейските средства през създаване на механизъм за съфинансиране на лихвите и обезпечението за малките и средни предприятия с експортен потенциал, управляван през търговските банки, вместо сегашната непазарна класация от държавните органи на фирми победители (програма тип Jeremie).
- Закриване на Българска банка за развитие (ББР), която досега финансира основно олигархията, и използване на нейните средства за увеличаване на финансирането на стартиращи фирми в България, включително чрез нови инкубатори и фондове, които да се управляват от Европейския инвестиционен фонд.
- Значително увеличаване на размера на финансирането за българската наука в сферата на иновациите, с фокус върху проектно финансиране със задължителен компонент на частно съфинансиране на конкретни научни екипи за конкретни научни разработки.
- На конкурентен принцип и на база самоинициатива на частни компании обособяване на секторни индустриални зони във всички региони на страната (тип Тракийска икономическа зона и Индустриална зона Божурище). Финансира се само споделена инфраструктура, като критериите ще включват висока концентрация на фирми от даден сектор с експортен потенциал; способността на фирмите да се организират в общ проект; наличието на фирми – примери за висока продуктивност и износ в дадения сектор; подкрепа от местната власт чрез предоставяне на подходящ терен; общ проект с академична или научна институция.
- Засилване значението на железопътния превоз чрез присъединяване на България към стандартите и изискванията на европейската железопътна мрежа и осигуряване на съпътстващата инфраструктура.

- Значително намаляване на държавната администрация в сектор икономика чрез обединяване на Агенцията за инвестиции, Агенцията за малките и средни предприятия, няколко дирекции от Министерството на икономиката и търговските аташета в единна по-малка и по-гъвкава структура – Български борг за просперитет. Този борг ще функционира по подобие на добрите примери от Япония (MITI), Сингапур (EDP), Чили (CORFO). Основните дейности на борга включват:
  - създаването на секторни политики на базата на консултативни съвети от български частни фирми, доказано успешни на международни пазари;
  - координация под една шапка на всички програми за експортно стимулиране, чужди инвестиции в България и секторна координация с българските университети и научни институти;
  - създаването на електронен портал на българите в чужбина, включително българските студенти, завършващи в чужбина, който да бъде достъпен за всички инвеститори в България с цел по-лесен достъп до висококвалифициран човешки капитал;
  - създаване и поддържане на публично достъпна електронна платформа за всички компании в България, тяхната продуктова гама, иновационен профил и експортните им пазари;
  - проактивното позициониране на България като страна с ниски данъци и подходяща за логистичен център за продажби в Европейския съюз;
  - по-ефективното използване на дипломатическите ни структури за увеличаване на българския износ чрез изисквания за дейността на търговските аташета, обвързани с конкретни резултати за сключени търговски или инвестиционни договори на година;
  - приоритизиране на нуждите от квалифицирани специалисти за секторите с експортен потенциал при разпределение на държавната поръчка за ВУЗ;
  - създаването на финансов инструмент, насочен към български студенти, учещи във водещи университети, за студентски заем, който се превръща в стипендия, при условие че се върнат да работят в България за петгодишен период след дипломирането си.

ОБРАЗОВАНИЕ

Визия:

Да отключим потенциала на българската нация чрез качествено образование за всеки.

Цели:

- Качественото образование създава свободни и предприемчиви личности, отворени към света и допринасящи за просперитета на България; образователни институции, които стимулират, а не потискат индивидуалните заложби и допринасят за развитието на активни и отговорни граждани.
- Качественото образование изгражда ученици, които обичат училището, влизат с желание и любопитство в него и излизат способни да учат през целия си живот; реализират висока добавена стойност за обществото, способни са да мислят критично и да създават иновации.
- Качественото образование продължава в конкурентоспособни университети, които отговарят на световните стандарти и дават възможност за успешна реализация на техните студенти, среда са за свободен обществен дебат и генератор на идеи във взаимодействие със световната научна общност.

Политики:

1. Учителската професия е стресова, отговорна и високкоквалифицирана. Ще издигнем престижа и повишим възнаграждението на учителите и всички педагогически специалисти. За да бъде учителската професия на нужното ниво, ще осигурим:

- създаване на среда за взаимна подкрепа, менторство, обмяна на опит и успешни практики в учителската професия;
- привличане в системата на мотивирани хора от различни професионални сфери, преминали през допълнителна педагогическа подготовка;
- изграждане на среда и система, която осигурява грижа за психичното здраве на учителите, отвъд формати, които развиват педагогическите им компетентности.
- подкрепа за продължаваща квалификация и обучение;
- създаване на механизми за включване на родителите в училищната общност и съвместна работа за постигане целите на учебния процес и цялостното познавателно и емоционално развитие на децата;
- достойно заплащане – увеличение на учителските заплати с поне 50% в срок от 3 години и стратегия за тяхното трайно повишаване според показаните от учителя резултати и след този период;
- адекватни материални и други стимули според заложените ясни критерии за напредък на учениците;

- разтоварване от бумажината и преминаване към електронни форми на процедури и документооборот;
- подпомагане на образователния процес чрез стимулиране използването на интерактивни и технологични инструменти.

2. Смяна на фокуса в образованието от наизустяване на информация към усвояване на умения – анализ, критично мислене, взимане на решение, себerealизация и др. Това ще се постигне чрез:

- Облекчаване на учебното съдържание от терминология, която не е съобразена с възрастта на децата.
- Ясни критерии на оценяване, отразяващи обективно напредъка във функционалните умения на всеки ученик.
- Намаляване на писмените домашни работи за сметка на извънкласните дейности и учене чрез правене.
- Развиване на основни за 21-ви век умения:
  - умение за учене – търсене и проверка на достоверност на информация, анализ и синтез;
  - критично мислене;
  - функционална грамотност;
  - дигитална грамотност;
  - творческо мислене и креативност;
  - работа в екип;
  - гражданска и институционална култура;
  - финансова грамотност;
  - екологично съзнание;
  - комуникационни и презентационни умения;
  - емоционална интелигентност.
- Стимулиране на участие в младежки проекти за наука, технологии, иновации, изкуство, екологични, доброволчески и др.
- Развиване на висока физическа и здравна култура чрез редовни спортни занимания в училище и в извънкласни дейности.
- Възпитаване на децата в познаване и потребност от култура и изкуство чрез активни връзки с културни институции, събития и дейци.
- Стимулиране на творческия потенциал на децата и поощряване на заниманията им с различни изкуства, в това число чрез свободноизбираеми и извънкласни дейности в училище при осигуряване на нужното финансиране и материална база за тези дейности.
- Създаване на връзки на децата с природната среда и възпитаване на базисни умения за взаимодействие и общуване с нея, за оцеляване сред природата, както и изграждане на основни навици на природосъобразно поведение.
- Акцент върху ранното детско развитие и непрекъснатото учене през целия живот.

3. Училището трябва да е в състояние да даде равен шанс на всички деца, живущи в България и от българската диаспора в чужбина, да развият заложите си. Това ще стане чрез:

- Равен достъп до качествено образование за всяко дете в България, независимо от социалноикономическия статус на неговите родители.
- Реална подкрепа за българските училища в чужбина и признаване на изпити за матуритетни, което позволява на деца от поне един български родител да кандидатстват в български университети.
- Изготвяне на ресурсно (финансови и човешки) осигурена програма за подкрепа на училища с ниски резултати.
- Реално прилагане на изискването всички деца да бъдат включени в предучилищно образование от петгодишна възраст.
- Достъпна училищна среда, подходящи учебни материали и адекватна грижа от специалисти за деца със специални нужди.
- Превенция на ранното отпадане от училище чрез координирани действия между МОН, МТСП, МЗ, МВР, МРРБ, МП, ДАЗД, общините и другите отговорни институции, както и адекватна социална работа за подобряване на семейната среда на отпадащите ученици.
- Премахване на законовите пречки пред развитието на връзки с бизнеса и на професионалното образование.
- Обновяване на фонда на училищните библиотеки, включително снабдяването им с компютърна техника и образователно съдържание в електронен формат, което да компенсира частично материалните неравенства сред семействата.
- Специална грижа за талантливите деца в областта на науката и изкуствата.
- Най-малко 5% от БВП за образование.

4. Създаване на достъпна база данни с постоянно актуализираща се статистика за състоянието на образованието, въз основа на която могат да се взимат управленски решения на училищно, общинско и национално ниво.

ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Визия:

Да повишим ефективността и престижа на българското висше образование и наука, така че да отговарят както на нуждите на обществото и бизнеса, така и на международните стандарти.

Цели:

- Да направим българската наука привлекателна за млади учени, българската научна диаспора и бизнеса.
- Да интегрираме напълно българската наука в европейското изследователско пространство.
- Да интегрираме изследователската дейност с иновациите и да издигнем престижа на националната система за иновации.

Политики:

1. Университетите трябва да създават специалисти с високо качество и добра реализация, както и да развиват знанието. За да са ефективни и конкурентоспособни е нужно:

- Финансиране на висшите училища не само според броя записани студенти, а според реализацията на студентите, рейтинга на университета в различните научни направления, научноизследователските постижения и международната разпознаваемост на преподавателския колегиум и други обективни критерии за качеството на преподаване.
- Ясни критерии и стимули за кариерното развитие и научното израстване на преподавателите.
- Усъвършенстване на процедурите за акредитация с акцент върху покриването на съдържателни обективни критерии, вместо върху формалното изпълнение на препоръки.
- Един преподавател да участва в акредитацията само на едно висше училище.
- Създаване на ясни процедури за конкурси, които са отворени, недискриминационни и основани на реални критерии за избор на най-добрите кандидати.
- Бърза и ефикасна процедура за признаване на полученото образование и научни степени от чужди университети и включване на получилите ги учени в преподаването и научната дейност на българските университети.
- Създаване на условия за сътрудничество и обмен на знания и добри професионални практики между университетите и бизнеса.
- Дългосрочна национална стратегия за държавна подкрепа на приоритетните и защитени специалности с възможност за евентуалното ѝ периодично ревизиране след широк дебат с всички заинтересовани страни: висшите училища, гражданите, бизнеса, неправителствения сектор.
- Създаване на възможност за бизнеса да финансира приоритетни за него специалности.
- Развиване на предприемачеството в академичната система чрез по-добро управление на университетите, стопанска дейност в присъщите им области и защита на интелектуалната собственост, комерсиализация на продукти от научна или художествено-творческа дейност.

- Подкрепа на екипи в областта на науката и предприемачеството, които комбинират опита на професорите с енергията на младите учени и студентите.

2. Целта на науката е да ни помага да разбираме и променяме света около нас, за да живеем по-добре в него. За да изпълни българската наука своята мисия, е необходимо:

- Повишаване на разходите за наука и иновации до 1,5% от БВП през 2020 г. и достигане на европейските нива на финансиране от около 2,5% от БВП до 2025 г. и разпределението им в зависимост от резултатите; (инвестиции с голяма възвръщаемост).

- Подобряване на дейността на Фонда за научни изследвания чрез значително увеличаване на бюджета, подобряване на правилата за оценяване на предложените проекти и прозрачност на процеса.

- Подобряване на координацията между изследователската дейност и иновациите, от една страна, и икономическата политика, от друга.

3. Привличане и задържане на талантиливи учени:

- Чувствително увеличаване на стипендиите на докторантите и обвързването му с постигнатите резултати.

- Открита и прозрачна система за кариерно израстване и заплащане, базирана на резултатите, включваща подходящи количествени наукометрични показатели за публикации, цитирания, патенти, сътрудничество с международни екипи и бизнеса и др., адекватно приспособена за различните научни направления.

4. Пълно интегриране на българската наука в европейското изследователско пространство:

- Реинтеграция на българската научна диаспора чрез специални научни програми.

- Методично и финансово подпомагане на български учени за кандидатстване в европейски проекти.

- Подкрепа на български колективи за участието им в европейски научни мрежи и инициативи.

- Въвеждане на европейските принципи и добри практики за кариерно израстване, финансиране на научни проекти и разрешаване на етични казуси (напр. плагиатство).

5. Извеждане на приоритети в българската наука и разработване на Национална програма за наука, включващ иновациите. За целта ще стартираме:

- Структуриран и всеобхватен диалог с българската научна и иновационна общност с участието на местната власт и гражданите, който да доведе до съставянето на Национална програма за наука.

- Публични дискусии за изясняване на приоритетите, изискващи принос на науката и обясняването на нуждата от наука в обществото.

КУЛТУРА

Визия:

Качествено съвременно културно съдържание, разпознаваемо и конвертируемо на европейската и световната сцена; развитие на нови публики и осигуряване на широк достъп до качествено културно съдържание от България и света; създаване на високи стандарти за опазване на културно-историческото наследство на страната и съхраняване на българската традиционна култура.

Цели:

- Финансова подкрепа за изкуствата и културата, която да даде възможност за реализация на творческия потенциал на българските автори.
- Реформа на образованието в областта на културата и изкуствата, така че да бъде конкурентоспособно в европейски контекст.
- Разширяване на достъпа до култура за публики в неравностойно положение, обвързване с образованието и създаване на нови потребители на култура, нови публики, по-развит културен пазар.

Политики:

1. Внимателна децентрализация в културния сектор, ясни правила и прозрачни процедури, включващи:

- Създаване на национални центрове по изкуствата, първостепенни разпределители на бюджет, управлявани от влиятелни обществени съвети, чрез които на проектен принцип да финансират регионални и национални инициативи и творци.
- Прозрачно управление на държавните културни институти.
- Прозрачност на конкурсите за директори и публични изслушвания на кандидатите за директори на държавните културни институти. Кандидатите ще трябва да представят управленска програма, а изпълнението ѝ ще бъде контролирано от независим орган, който ще се избира на ротационен принцип.
- Насърчаване на публично-частните партньорства в културния сектор.
- Модернизиране на материалната база на държавните културни институти.
- Елитните културни институти (опери, театри и пр.) като инструмент за налагане на национална културна политика трябва да разполагат с разширена автономия и с друг тип финансиране.
- Регионални политики за култура и целеви програми за обогатяване на културния живот в малките населени места.
- Създаване на равнопоставена възможност за подкрепа (инфраструктура и съдържание) на неправителствени културни организации, които постигат критериите за качествен продукт и достъп до нови публики.

- Разширяване на достъпа до култура на социално слаби групи.
- Политики за привличането на млада публика – деца, ученици и студенти.

2. Предефиниране на държавната подкрепа за култура: от „издръжка“ към „инвестиция“

- Двойно увеличение на бюджета за култура още през 2018 г.
- Законово регламентиране внесеният ДДС от търговията с книги да бъде инвестиран в модернизация на българските библиотеки.
  - Гъвкави механизми за стимулиране на иновативността и инициативността на културните институти и културните предприемачи и за насърчаване и създаване на качествен културен продукт.
    - Реформиране на финансирането на българските читалища и обвързването му с реални резултати (в момента се финансират над 3500 читалища, а само 10% от тях са истински активни граждански и културни центрове).
    - Развиване на фондове за подпомагане създаването на съвременни български произведения в различните области на изкуството и културата и тяхното разпространение.
    - Преразглеждане и оптимизиране на системата за делегираните бюджети като инструмент за управление на културата.
    - Целево финансиране на технологичното обновление, опазването, съхраняването и дигитализацията на книжовното културно наследство и превръщане на библиотеките в съвременни информационни институти.
    - Развиване на културното предприемачество и партньорства както в сектора, така и извън него: с училища, университети и бизнеса. Развиване на културния туризъм и насърчаване създаването на алтернативни културни маршрути и културни карти на градове и населени места;
    - Създаване на международни програми за обучение на културни мениджъри, за да може всяка културна институция и организация в България да участва активно в международния културен обмен и да спомага за популяризирането на българската култура по света.
    - Автоматично съфинансиране в размер на 25% от бюджета на проектите, спечелили в европейските програми за култура, с което да се стимулира достъпът на български проекти до европейските средства за култура.

3. Консервация и популяризация, а не фалшификация на културното наследство чрез:

- Национална стратегия за консервация и популяризиране на недвижимото културно наследство. Недвижимото културно наследство е национален капитал, който трябва да бъде възприеман преди всичко като стратегически ресурс и неотменима ценност, съхраняваща идентичността и самосъзнанието, формираща културната ценностна система на нацията. Този капитал като национално притежание следва да се управлява в интерес на цялото общество.
  - Прозрачност и осъвременяване на управлението на културното наследство.

- Премахване на възможностите за унищожаване и злоупотреби с културното наследство.

4. Международна културна политика

Успешното интегриране на българската култура и изкуства в европейския и световен културен процес, както и достъпът до най-добрите образци на европейската и световна съвременна култура, е условие за приобщаването на нацията ни към обмена на идеи в съвременния свят.

- Ще подпомагаме международното присъствие на българската култура и създаването на механизми за разпространението ѝ извън граница, ще поощряваме копродукциите в различните изкуства между български и международни творци, институции и форуми.

- Ще подкрепяме форумите у нас, представящи световни образци на съвременното изкуство и култура чрез:

- подпомагане на международните контакти на българските институции, организации и творци;

- културна дипломация – подкрепа за представянето на българската култура на международни форуми;

- преосмисляне на ролята, броя и световните столици, в които има български културни институти с цел привличане на публики отвъд българската диаспора в съответните страни;

- по примера на европейските културни институти ще предлагат качествено обучение по български език.

5. Законодателни инициативи в подкрепа на културното развитие

- Преодоляване на законовите пречки за превеждането към фонд „Култура“ на предвидената в закона за хазарта субсидия в размер на 10 % от приходите от хазартни такси.

- Оптимизиране на закона за меценатството, за да насърчава, дарителството за културни проекти.

- Оптимизиране на закона за меценатството, за да насърчава, а не да ограничава дарителството за културни проекти.

Ние вярваме в европейския модел за финансиране на културния сектор и във важността на взаимодействието на културните институции и културните оператори от всички европейски държави.

6. Цялостна културна стратегия, изработена в сътрудничество с нашите европейски партньори и основана на нея реформа на сектора, която разбира културата като:

- най-важната форма на социалната кохезия и солидарност;
- проява на споделени ценности и свързваща миналото и бъдещето;

- водещ фактор за изграждане на национална, социална, общностна и индивидуална идентичност и нейното затвърждаване;
- подобряваща качеството на живот и духовното здраве на нацията.
- свързана е непосредствено с чувството за удовлетворение и щастие. Тя разгръща креативния потенциал на нацията и е естествен антидот за разложението на едно общество, девалвацията на ценностите и всекидневния морал;
- мощно антикорупционно средство;
- естествено средство срещу съвременните популизми, фундаментализми и фанатизми;
- създаване на ефективни работни връзки и осмисляне на взаимовръзката между култура и образование, култура и социална политика, култура и териториална политика, култура и културна дипломация, култура и икономика, култура и креативни индустрии, култура и туризъм.

МЕДИИ

Визия:

Свободната и плуралистична медийна среда спомага за открит и качествен обществен дебат и за търсене на отговорност от властимащите.

Цел:

Да гарантираме плурализъм и свобода на медиите от политически и корпоративни зависимости.

1. Оздравяването на медийната среда чрез осветляване на собствеността на медиите

- Регулация, гарантираща наличието на ясна и публична информация за собствеността на медиите, включително за крайния действителен собственик.

2. Налагането на прозрачност и правила на финансиране на частните медиите, особено при обществени поръчки за рекламни и информационни кампании чрез:

- Отпускане на публични средства по ясна процедура само на частни медиите с ясни крайни собственици, подписали и реално спазващи медийния етичен кодекс, покриващ базисните международни журналистически стандарти.
- Налагане на прозрачност във финансирането на медиите от частни лица и компании.

3. Без политически контрол над обществените медиите и медийните регулатори

- Дългосрочно и устойчиво финансиране на обществените медиите от държавния бюджет, което да гарантира както независимостта, така и планирането и инвестициите в качеството на медийната продукция.
- Засилена роля на граждански и професионални организации в избора на членове на медийните регулатори, което ще намали политическото влияние върху тях.

4. Разбиване на концентрацията на медийния пазар чрез:

- Въвеждане и ефективно приложение на регулация срещу съществуваща и/или възникваща концентрация на медийния пазар – в рамките на всяка една медийна платформа, на мрежите за разпространение, на медийния пазар като цяло.

5. Повишаване на медийната грамотност чрез:

- Въвеждане на обучение по медийна грамотност в средното образование.
- Въвеждане на мерки, насърчаващи общата медийна грамотност, като част от задълженията на медийните регулатори.

6. Създаване на условия за гражданска журналистика и за поддържане на демократичен обществен дебат чрез:

- Подкрепа за поддържане на интернет среда с ефективна защита на правото на лично пространство, свободно слово, достъп до информация и другите права и свободи в мрежата.
- Подпомагане на неутрална интернет среда, даваща равен шанс и баланс в интересите на участниците за изразяване на мнения, за развитие на бизнес и за защита на основните права и свободи.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Визия:

Достигане на средноевропейски нива на здравните показатели (един от основните измерители за благосъстоянието на нацията), които са част от измерителите за благосъстоянието на нацията и високата удовлетвореност на пациентите.

Цели:

- Да възвърнем доверието на гражданите в системата на здравеопазването и във всички нейни представители.
- Да насърчим медицинските специалисти да избират България за своята професионална реализация, като предложим достойно заплащане и съвременни условия на труд.
- Да преодолеем натрупаната апатия у медицинските професионалисти и да ги мотивираме да работят съвестно и с грижа за доброто на своите пациенти в съответствие с най-добрите практики и научни достижения.
- Да спрем изтичането на средства в сивия сектор, да ограничим възможностите за корупция в здравеопазването и да намалим заплащането на здравни услуги „от джоба“ на пациента.
- Да изградим ефективни институции и независим контролен орган, като включим в него представители на пациентската общност, като най-заинтересовани от съществуването на качествена медицинска помощ на оптимална цена.

1. Пациентите и медицинските специалисти са натоварени с това да обслужват системата, вместо тя да обслужва тях

Бюрокрацията е тежка, а контролният ефект от тази бюрократична тежест – нищожен. За да облекчим административния товар върху лекари, пациенти и лечебни заведения и да постигнем по-голяма прозрачност и по-добър контрол на процесите в здравеопазването, ние планираме:

- Да интегрираме електронното здравеопазване като част от цялостната система за електронно управление.
- Да се възползваме от всички инструменти на проекта e-health/e-здраве, чиято употреба сама по себе си ще намали възможността за корупционни практики: здравен портал, електронно пациентско досие, електронна рецепта, електронно направление, електронна пациентска карта, единен пациентски регистър и т.н.
- Да централизираме и направим електронни регистрите в сектор „Здравеопазване“.

2. Настоящият модел на финансиране в здравеопазването е корумпиран по своята същност и води до:

- Изтичане на пари в сивия сектор.

- Неравномерно разпределение на средствата между медицинските специалности, диктувано от лобистки интереси.
- Недостатъчно финансиране на някои здравни услуги за сметка на свръхфинансиране на други.
- Несправедливо заплащане на труда на здравните специалисти.
- В резултат, дори и старателно да внася здравните си осигуровки, българският пациент доплаща три пъти повече за здраве в сравнение с жителите на много други европейски държави, като плащането със собствени средства възлиза на 47% от всички средства, които се дават за здраве.

За да постигнем облекчаване на финансовата тежест за пациентите, справедливо разпределение на средствата и адекватно заплащане на труда в здравния сектор, е необходимо:

- Да демонаполизираме Националната здравноосигурителна каса и да създадем реален пазар за частните здравни застрахователи/осигурители с възможност пациентът да избира кое дружество да управлява здравните му вноски.
- Да въведем „втори стълб“ на доброволното здравно осигуряване, който да финансира дейности, услуги, лекарства, консумативи и изделия в здравеопазването, които не се заплащат от основния пакет.
- Да променим системата, по която се остойностяват и заплащат дейностите в доболничната и болничната медицинска помощ (сегашните клинични пътеки) и да дефинираме справедливо съотношение на заплащане на дейностите.
- Да създадем система за превенция на нерегламентираните доплащания от страна на пациентите.

3. Повишаване на качеството на здравните услуги и улесняване на достъпа до специалисти

Както болничната, така и доболничната помощ са неефективно структурирани, което понижава качеството на предлаганите медицински услуги за сметка на количеството – отчитаме рекорден брой от два милиона хоспитализации за 2016 г. За преодоляването на тези проблеми е нужно:

- Да превърнем доболничната помощ в ефективно средство за предотвратяване на нуждата от хоспитализации. Можем да го постигнем, като създадем стимули и условия за извънболнично лечение на пациентите и регламентираме възможността голям брой диагностични процедури и интервенции да се извършват в амбулаторната практика.
- Да въведем „персонален пакет“ направления, така че регулативните стандарти да се отнасят до конкретния пациент и неговите здравни рискове и да бъдат диференцирани по пол, възраст, наличие на хронични заболявания, предразположеност към определени заболявания и др.
- Да облекчим държавната регулация на инвестициите в здравеопазването. Да създадем условия за инвестиции в лечебни заведения, намиращи се в неблагоприятни ра-

йони, както и да стимулираме инвестициите в липсващи или до момента зле регулирани/регламентирани направления като долекуване, рехабилитация, палиативни грижи и др.

- Да определим сферите на приоритет и сферите на дефицит в системата, за да насочим усилията си към онези от тях, в които се предлагат най-малко услуги, или, в които нивото на предлаганите услуги нанася най-сериозни социални вреди. Такива сфери например са: майчиното и детското здраве, палиативните грижи, рехабилитацията и др. Смятаме за ключово да създадем условия за приоритетно развитие на специалисти, инфраструктура и дейности във всяка от тези области.

- Да регламентираме ролята на парамедиците и лекарските асистенти в системата. Да прецизираме правомощията и степените на автономност и отговорност на всички професионалисти бакалаври в сферата на здравеопазването, с оглед на все по-нарастващия кадрови дефицит.

- Да реструктурираме и оптимизираме дейността на Спешна помощ, за да може да достигне до всеки нуждаещ се в разумен срок. Това ще стане възможно, ако осигурим гържавно, проектно и европейско финансиране за инвестиции в спешната помощ: инфраструктура (ремонт, оборудване, а където е необходимо – и строителство на спешни центрове и звена), материална база (линейки, хеликоптер(и), високопроходима техника, апаратура).

- Да създадем нормативна рамка и институции, които да подготвят работещи политики за борба с употребата на наркотици, както и да реализират програми за превенция и лечение на зависимости.

4. Преодоляване на политическите и лобистките зависимости

Експертните нива на ръководство в основните институции страдат от политически и лобистки зависимости. Това компрометира качеството на тяхната работа и води до налагането на мерки, които не са в интерес нито на пациентите, нито на медицинските професионалисти. За да противодействаме на тези порочни практики, е необходимо:

- Да променим механизмите, по които се назначават и освобождават ръководители на органи и лечебни заведения под шапката на Министерството на здравеопазването (изпълнителни агенции, гържавни лечебни заведения, национални центрове и институти). Така ще намалим пряката политическа зависимост от личността на министъра.

- Да извадим контрола върху качеството на медицинската дейност (ИАМО) от Министерството на здравеопазването и да го обособим в самостоятелна агенция към Министерския съвет. Да регламентираме нормативно контрола в реално време върху качеството на медицинската дейност и да разработим критерии за качество, свързани с ефективността и ефикасността на медицинската помощ и пациентската безопасност.

5. Мотивиране и стимулиране на медицинските специалисти

Медицинските специалисти в България нямат условия и възможност, а често губят и мотивация да поддържат знанията и уменията си адекватни и актуални. Причините за това са както недостатъчното качество на обучението и клиничната практика, така и липсата на изисквания за продължаваща професионална квалификация и следдипломно обучение. За да бъдат стимулирани и мотивирани да работят според най-добрите професионални стандарти и в съответствие с актуалните научни постижения, е необходимо:

- Да обособим консултативен орган, който с помощта на експертни работни групи:
  - да изготвя медицински стандарти, съобразени с изискванията на съвременната наука;
  - да организира продължаващо обучение във всяка медицинска специалност;
  - да представя най-новите научни постижения, здравни технологии и да подпомага внедряването им в клиничните практики;
  - да отговаря за акредитацията на лечебните заведения;
  - да изготвя критериите, на база на които контролът върху медицинската дейност да има качествени, а не само административни измерения.
- Да обвържем нормативно клиничната практика с медицинските стандарти, съобразени с изискванията на съвременната наука.
- Да се погрижим трудът на медицинските специалисти да бъде справедливо остойностяван и заплащан, като заложим минимална часова ставка според квалификация, стаж и др.
- Да изготвим цялостна концепция за осъвременяване на медицинското образование със съдействието на всички медицински университети в страната. Целите ни ще бъдат да внедрим добри практики, да осъвременим учебните планове и съдържание и да подобрим международния обмен на преподаватели.
- Да развием системата за специализация и следдипломно обучение на всички медицински професии, като насърчим тези медицински специалности, в които има най-тежък кадрови дефицит и които са най-засегнати от неравномерното разпределение на средствата в системата, като например педиатрия, неонатология, анестезиология, патология, акушерство и др., съобразно профила по места.
- Да изготвим такива нормативни критерии и такава система за кариерно и академично развитие на специалистите, които да елиминират влиянието на фактори като политика, корупция и роднински/приятелски връзки при назначението и хабилитирането на медицинските професионалисти.

6. Облекчаване на финансовия товар върху пациентите

Най-големите допълнителни здравни разходи, които пациентите сами се налага да правят, са разходите при заплащане или пълно заплащане на медицински изделия и лекар-

ства. Поради липсата на нормативна рамка, това е и сферата, подчинена в най-голяма степен на корупционни практики. За да облекчим финансовия товар върху пациентите и да гарантираме контрол на качеството, е необходимо:

- Да създадем нормативна рамка за пазара на медицински изделия – регистър, система за ценови контрол и контрол на качеството.
- Да осъвременим лекарствената политика и да създадем дългосрочна стратегия за сектора.
- Да въведем гъвкави механизми за договаряне с производителите, които да позволят богатата гама от медикаменти да присъстват на икономически неатрактивен пазар като нашия.
- Да въведем ефективни мерки за ограничаване на паралелната търговия с лекарства.

СОЦИАЛНИ ПОЛИТИКИ

Визия:

Социално включване на всички български граждани и подкрепа за уязвимите. Подкрепящи и интегриращи, а не подпомагащи политики

Цели:

- Осигуряване на възможности за социално включване на всички български граждани и подобряване качеството на живот на най-уязвимите членове на обществото. Изпълнение на ангажимента по премахване на институциите за деца.
- Развитие на семейна политика, която да осигури възможности за утвърждаване на ролята на семейството и превенция на изоставянето на деца.
- Повишаване на капацитета на специалистите, които работят в системата на предоставяне на социални услуги
- Повишаване качеството на предоставяните услуги за деца и семейства в риск.

1. Осигуряване на справедлив подход, превенция на всички форми на изоставяне и индивидуална грижа за всяко дете и семейство

- Законодателни и административни промени, които да гарантират подкрепа на семействата за всички деца (Закон за децата и семейството, вкл. Министерство на децата и семейството).
- Развитие на интегрирани услуги за подкрепа на родителството и извънинституционалната грижа за децата, напр. родителски кооперативи, занимални и пр.
- Развитие и прилагане на програми за обучение и подкрепа на родители.
- Преориентиране на системата от социални услуги към семейно-центриран подход.
- Гъвкаво прилагане на финансови инструменти като семейни помощи, данъчни облекчения и др.
- Създаване на условия за прилагане на практика на законовите възможности за гъвкава заетост на родителите на деца до 12 г.

2. Уязвимите групи са сегрегирани и маргинализирани

За да получи всеки човек оптимална възможност да реализира своя потенциал, е необходимо:

- Развитие на стандарти и критерии за качество на услугите за деца и възрастни.
- Нормативно съгласуване на всички услуги за уязвими групи с техните права.
- Създаване на единна електронна система (регистър) за вида рисковни групи, броя на засегнатите и услугите, които ползват.

- Създаване на система за регулярно проследяване на качеството на услугите, вкл. оценка на тяхната ефективност, ефикасност и въздействие.

3. Финансово и структурно осигуряване с общите усилия на държава, бизнес и общество

За да може всяко дете да расте в семейна среда, като водещо място винаги заема биологичното семейство, е необходимо:

- Развитие на набор от социални услуги, насочени към родители в риск, които да осигурят реална превенция на изоставянето.
- Гъвкави механизми за подпомагане и повишаване устойчивостта на семейства/самотни родители в риск от изоставяне поради бедност.
- Развитие на услуги в общността, насочени към превенция на изоставянето, реинтегриране в биологичното семейство или настаняване семейна среда на детето.

4. Хората с увреждания и техните семейства не могат да водят независим и достоен живот

Системата за социални услуги трябва да се промени така, че да оценява не процент нетрудоспособност, а реалните дефицити и възможности на конкретния човек и да агрегира точните за него интеграционни услуги и подкрепа. За да се случи това, са нужни:

- Реформа в системата на ТЕЛК.
- Създаване на нормативна база, която стимулира родителите на деца с увреждания да запазят икономическата си активност.
- Развитие на услуги за ранна интервенция на уврежданията.
- Повишаване качеството и достъпността на съществуващата мрежа от услуги. Създаване на адекватни финансиращи механизми за тези услуги, като по-голямата част от тях (физикална, говорна, психологическа рехабилитация и др.) трябва да станат органична част от системата на здравеопазването.
- Развитие на междусекторни интегрирани услуги за подкрепа на деца с увреждания (включващо образование, здраве и социални услуги), съобразени с вида и степента на увреждането, потребностите и възможностите на детето.
- Нормативно регламентиране на статута на специалистите, работещи с деца с увреждания (психолози, логопеди и др.), изискванията към професионалната им квалификация и финансирането на дейността им с публични средства.
- Изваждане на финансирането на помощни средства от социалната система и прехвърлянето им в здравната. Допълване на списъка с подходящи помощно-технически средства.
- Реално стартиране на процеса по деинституционализация на възрастните с увреждания.
- Развитие на услугите за възрастни с увреждания в общността.

5. Системата на детското правосъдие третира децата в конфликт със закона несправедливо и репресивно

За да получат тези деца шанс за нормално бъдеще, са нужни:

- Спешни законодателни промени в областта на детското правосъдие.
- Прилагане на услуги за подкрепа на деца в конфликт със закона и техните семейства.
- Разпознаване на децата в конфликт със закона като деца, които се нуждаят от закрила.
  - Лишаването от свобода на деца да е крайна мярка, която се прилага за възможно най-кратък срок.
  - Разработване на програми за реинтегриране на деца в конфликт със закона, настанени извън общността.

СПОРТ

Визия:

Да подобрим здравето и благосъстоянието на хората чрез създаване на достъпна и разнообразна среда за любителски спорт; да отворим нови врати пред талантливите професионални спортисти, като им дадем възможност за по-качествена подготовка и по-високи спортни постижения.

Цели:

- Изграждане на работеща и функционална система от инфраструктура и услуги за любителски спорт, активност и изграждане на двигателна култура.
- Разписване и реализация на политики, регламентиращи научнообоснована система за физическо възпитание и спорт, която да повиши мотивацията на нашите спортисти, да им даде условия за подготовка за престижни изяви в сферата на високото спортно майсторство.

1. Изграждането на двигателна култура и любителския спорт в свободното време не трябва повече да бъдат елитарно занимание

- Модернизиране и обновяване на съществуващата материална база и изграждане на нови спортни обекти като неразделна част от социалната политика на местно ниво, на регионално и национално равнище.

2. Организираният спорт трябва да е достъпен за всички

- Създаване на условия за оптимизиране на двигателния режим в предучилищните детски заведения като неразделна част от интелектуалното и емоционалното развитие и възпитание на децата.
- Придобиване на статут на спортна инфраструктура на училищната спортна база и откритите спортни площадки.
- Трайно и принципно решаване на проблема за физическото възпитание и спорта във висшите училища като съставна част от промените в образователната система у нас.

3. Децата и младежите трябва да бъдат насърчавани да се занимават със спорт

- Създаване на нормативна уредба, регламентираща приоритетно финансиране на детско-юношеския спорт с целеви средства от държавата и общините, за стипендии и осигуряване на тренировъчния процес на най-изявените спортисти;
- Утвърждаване на спортните училища като институции за подготовка на перспективни състезатели за националните и олимпийските отбори на Република България.

- Елитният професионален спорт трябва да се развива в съзвучие със съвременната наука в тази сфера:
  - издигане на научното и технологичното равнище на тренировъчния процес;
  - разширяване на контингента и повишаване квалификацията на спортнопедагогическите кадри.
- Реалистични перспективни планове за участие в зимните и летните олимпийски игри.

4. Финансовото и структурно осигуряване на описаните по-горе процеси изисква общите усилия на държава, бизнес и общество

- Спортни бази – планиране, изграждане и контрол на националната спортна инфраструктура съобразно водещия опит на страните от Европейския съюз. Създаване на единен национален стандарт за спортните обекти и съоръжения, тяхната реконструкция, модернизация и ефективна експлоатация.
- Финансиране на системата на спорта чрез контрол над целесъобразното изразходване на средствата.
- Финансово насърчаване на спортните клубове, които работят за развитието на спорта, без да получават допълнителни приходи от такси, членски внос и други.
- Актуализиране на нормативната уредба с оглед насърчаване на инвестициите в спорта, включително по линия на публично-частното партньорство.
- Създаване на условия за усвояване на средствата от ЕС за изграждане и реновиране на спортната инфраструктура, а също и за други спортни дейности.
- Прекъсване на съществуващи корупционни практики на всички нива в системата.
- Законодателни промени в посока увеличаване на възможностите за спонсорство чрез облекчения в данъчната политика.
- Криминализация на незаконното производство и разпространение на стероиди.
- Политика на чист и безопасен спорт.

5. Държавата трябва да поеме преимуществено регулативни функции и да дефинира отговорностите и приоритетите между институциите и организациите в системата на спорта

- Създаване на нормативни предпоставки за организационна и финансова стабилност на системата.
- Обособяване на териториални структури, координиращи дейността на спортните клубове в областта на спорта за всички, на областно и общинско ниво.
- Засилен държавен мониторинг върху дейностите по изпълнение на общинските спортни програми и тяхното съответствие с националните приоритети.

- Диференциране на спортните организации за лицензиране и регистриране според предмета им на дейност, обхвата, традициите, успехите и социалната значимост на спорта.
- Актуализиране на нормативната база, отнасяща се до членството на една спортна организация в друга.
- Изработване на комуникационна политика на държавно ниво и прилагането ѝ в местни условия за промоция и насърчаване на спортната дейност.
- Създаване на възможности за увеличаване на минималните размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт на учениците и студентите, които се осигуряват от държавния бюджет и от бюджетите на общините.
- Заниманията по физическо възпитание и спорт и резултатите от тях да бъдат включени в системата на т. нар. академичен кредит, който се формира от задължителни, факултативни или свободно избираеми предмети и форми на обучение, като активността бъде съобразена с възможностите, интересите и потенциалните ограничения на всеки ученик.
- Разграничаване на задължителната спортна подготовка на студентите (учебните часове по спорт по Закона за висшето образование) и състезателния студентски спорт на регионално и национално ниво (представяне на университетите от отборите им, съставявани от най-добрите спортисти в различните дисциплини).
- Въвеждане на пълни и частични стипендии за най-изявените спортисти във висшите училища.
- Продължаване на усилията за осигуряване на качествена и достъпна среда за спорт във всяко детско и/или учебно заведение.
- Българската спортна федерация да оказва организационна и методическа помощ за създаването на детски спортни школи като обособени структури към спортните клубове за първична селекция и обучение на талантливи деца.
- Създаване на научнообосновани методики и програми за проследяване на динамиката в развитието на специфичните за съответния спорт фактори на спортните постижения в различните периоди на тренировъчния процес.
- Ранно откриване и насочване на деца с изявени спортни способности към целенасочена методическа и тренировъчна подготовка.
- Усъвършенстване на системата от критерии и показатели за оценка на спортовете според техния принос и бъдещи възможности за издигане спортния престиж на Република България.

ПРИРОДА

Визия:

Да съхраним природата на България и да повишим устойчивото развитие на българите чрез разумно управление на природните ресурси и богатства.

Цели:

- Контролни институции, които ефективно прилагат европейското екологично законодателство в обществен интерес. Те се управляват от експерти с доказана почтеност и работят в условията на пълна прозрачност и публично участие.
- Общество, което осъзнава значението на запазената природа и устойчивото използване на природните ресурси за своето благоденствие, и което активно участва в процесите по взимане на решения по тези въпроси.
- Ангажиране за справяне с изменението на климата и поемане на дългосрочни ангажименти от България за намаляване на негативното въздействие и адаптация към променящия се климат на всички нива в икономиката и държавата.

1. Ефективно прилагане на европейските екологични норми за справяне със замърсяването на въздуха, хаотичното застрояване и разхищението на природните ресурси

- Изготвяне на цялостен стратегически анализ и план за действие за:
  - подобряване качеството на въздуха;
  - осигуряването на чисти питейни води в цяла България;
  - подобряване състоянието на водните обекти (реки, езера, язовири, подземни води, морски води).
- Изготвяне на всеобхватна програма, обхващаща принципите на кръговата икономика (вкл. енергийната ефективност, енергията от възобновяеми източници, управлението на отпадъците, екологосъобразен транспорт, природосъобразен туризъм), което да подобри възможностите за взаимодействие между икономическото развитие и опазването на околната среда.
- Цялостно прилагане на екологични данъци и такси на принципа „замърсителят плаща“, включително за замърсяването на въздуха, депонирането на отпадъци и енергийните източници;
- Обществените поръчки да отговарят изцяло на европейските екологосъобразни критерии.
- Интегриране на политиките в областта на опазване на околната среда, изменението на климата и биологичното разнообразие в другите секторни политики.
- Разширяване на площта на защитените територии и подобряване на управлението на защитените територии и екологичната мрежа „Натура 2000“ с цел ефективно

прилагане на европейските норми за устойчиво развитие и с цел интегрирането им в икономическото развитие.

- Актуализиране на правилата за устройство на територията с цел запазване предназначението на земите и горите и по-добро опазване на ландшафта и природата в защитените територии, Черноморското крайбрежие, плажовете, дюните, горите и пасищата.
- Изготвяне на план за възстановяване на гори, редки екосистеми (дюни, пасища, реки, езера и др.) и замърсени или ерозирани територии с цел повишаване качеството на природната среда.
- Подобряване на процедурите за оценка на въздействието на строителните и промишлените дейности върху околната среда и биоразнообразието чрез:
  - о завишаване на контрола върху независимите експерт-оценители;
  - о адекватно оценяване на кумулативния ефект на инвестиционните дейности чрез усъвършенстване на съответните методи за оценка и чрез изготвяне на публична онлайн карта за визуализиране на всички инвестиционни действия.
- Опазване на горите от прекомерни сечи и кражби чрез засилване на държавния контрол в горите, изваждане на търговците от горите и замяна на горскостопанските планове с планове за управление с цел постигане на равнопоставеност на икономически-те, социалните, рекреационните и природозащитните функции на горите.

2. Корупцията и липсата на експертен капацитет водят до разграбване и унищожаване на българската природа

За да има силни и независими контролни институции, които да защитават опазването на природата и да управляват природните ресурси за реализирането на обществения интерес е необходимо:

- Разследване и ревизия с международно и публично участие на всички спорни сделки, договори, концесии и разрешителни, свързани с разпореждането и ползването на публични земи, гори и природни ресурси.
- Възстановяване на институционалния капацитет чрез прозрачен и публично приет избор на специалисти с доказана експертиза, почтеност и независимост.
- Улесняване на публичния контрол върху опазването на околната среда, увеличаване на прозрачността на администрацията и разширяване на институционалната отговорност за опазването на околната среда.
- Създаване на възможности за публичен контрол върху административните и финансово-икономически дейности на контролните институции, включително чрез създаването на публични надзорни съвети към тях.

3. Информирание и мотивиране на гражданското общество

- Организиране на национална кампания за популяризиране на значението на българската природа за опазване на здравето и повишаване стандарта на живот на българите, както и за развитието на устойчива зелена икономика в сферата на туризма, земеделието, екологосъобразния транспорт, енергийната ефективност, възобновяемите енергоизточници и управлението на отпадъците (разделно събиране, рециклиране).
- По-задълбочено интегриране на природозащитните теми в образованието в училищата и университетите.
- Интерактивни онлайн карти на всички бази данни за състоянието, заплахите и административните процедури по отношение опазването и управлението на въздуха, водите, почвите, горите, защитените територии, биоразнообразието, природните ресурси, както и инвестиционните намерения.
- Създаване на възможности за адекватно финансиране на неправителствения сектор чрез национални и европейски фондове за реализирането на природозащитни проекти.
- Улесняване и разширяване на възможностите за публично участие при взимането на решения, свързани с околната среда, включително при разпореждането с публични имоти и ресурси, сключването на концесии и т.н.
- Разширяване на достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда, включително при устройството на територията, съобразно изискванията на Орхуската конвенция.

ВЪНШНА ПОЛИТИКА

Визия:

Запазване на общата геополитическа ориентация на страната като част от семейството на свободните и демократични държави.

Цели

- Противодействие на всеки опит за позиционирането на България в положение на „баланс“ или „равна отдалеченост“ от останалите държави в Европейския съюз в отношенията с трети страни.
- Развитие на активни двустранни отношения с останалите държави от Балканския регион.
- Запазване на добросъседски отношения с Турция при придържане към общите европейски позиции, отстояване на правата на човека и демократичния модел на общество.
- Приоритетно партньорство със страните от Централна и Източна Европа.
- По-тясно ангажиране с общите отбранителни структури и инициативи на НАТО.
- Цялостен преглед на отношенията ни с Русия и поставянето им на равнопоставена основа.
- Загълбочаване на отношенията с Китай, Япония и Южна Корея.

1. Запазване на демократичната външнополитическа ориентация на Република България

- Противодействие на опитите за ревизиране на външнополитическата ориентация на България и обвързването ни в орбитата на влияние на държави, които се характеризират с липса на демокрация, потъпкване на правата на човека и агресивен външнополитически курс и които поставят под въпрос основните положения на международното право и сигурността в Европа.
- Активни и последователни действия в рамките на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), Съвета на Европа и Европейския съюз.
- Решителна борба с всеки опит за позиционирането ни в неугържимото положение на балансър или страна, равно отдалечена от останалите държави в Европейския съюз и трети страни, които не са част от европейското ценностно обединение и свободния свят.
- Като част от ЕС и НАТО България трябва да осъществява достойно тези свои позиции, без да допуска да бъде превръщана в пета колона или троянски кон на чужди интереси, каквато опасност разкрива поведението на някои от политическите сили на статуквото у нас.

2. Водене на политика на активни двустранни отношения с останалите държави от Балканския регион

- Продължаване на действията ни по посока на по-тесните връзки на страните от Западните Балкани с Европейския съюз.
- Подобряване на транспортните връзки и разширяване на капацитета на входно-изходните точки за пропускане на пътници и товари с оглед на интензифициране на българския износ, на транзита на товари и на засилване на икономическото развитие на пограничните райони;
- Поддържане на добросъседски отношения с Турция при последователно отстояване на общите европейски позиции, правата на човека и демократичния модел на обществото.

3. Развитие на приоритетни партньорски отношения със страните от Централна и Източна Европа

- Целенасочена политика на двустранни отношения със страните от Централна и Източна Европа.
- Идентифициране на общи интереси и отстояване на общи позиции в рамките на ЕС, във външнополитически план и по проблемите на сигурността.

4. Развитие на България като пълноценна част от НАТО чрез по-тясното ни ангажиране с общите отбранителни структури и инициативи

- Ускореното включване на основните елементи на въоръжените сили на страната в структурите на силите на НАТО.
- Изграждането на общи звена между българската армия и въоръжени сили на други държави членки на НАТО.
- Споделянето на основни отбранителни функции с държави в нашия регион.

5. Поддържане на приятелски отношения с Руската федерация в духа и рамките на общите европейски позиции, спазването на международното право и категоричното отстояване на общата външнополитическа ориентация на страната

- Цялостен преглед на отношенията ни с Русия.
- Поставяне на отношенията с Русия на равнопоставена основа.
- Преразглеждане на неизгодните икономически инициативи.
- Реципрочно културно сътрудничество между България и Русия.

6. Задълбочаване на отношенията с Китай, Япония и Южна Корея

- Осъществяване на конкретни икономически проекти.
- Привличане на инвестиции в българската икономика.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

Визия:

Активно участие на България в европейския процес и реализиране на втора вълна на интеграция в ЕС.

Цели:

- Постигане на по-задълбочено и стратегически ориентирано разбиране за членството ни в ЕС.
- Задълбочаване на европейската интеграция в областта на сигурността и отбраната.
- Реформиране на европейската политика за убежище чрез солидарно споделяне на тежестта от бежанския поток и засилване на действията на ЕС за премахване на причините, които го пораждаат.
- Завършване на присъединяването на страната ни към Шенгенската система, също както присъединяването ни към Евророната и европейския банков съюз.
- Запазване на мониторинга на Европейската комисия над България в правосъдието и вътрешните работи до реалното преодоляване на съществуващите проблеми в тези области.
- Повече европейски финансов ресурс към програми, фокусирани върху повишаване на конкурентоспособността, икономически растеж и създаване на работни места чрез нови технологии и иновативни проекти.
- Гарантиране на придобитите права на гражданите на ЕС в Обединеното кралство.

1. Утвърждаване на задълбочено и стратегически ориентирано разбиране за членството ни в ЕС

- Необходимо е Европейският съюз да бъде разглеждан не като донор на финансов ресурс, а като нов инструмент на публично регулиране, който ни позволява да решаваме проблеми и да постигаме цели, които България не може да осъществи самостоятелно.
- Коренна промяна на българската политика в ЕС за постигането на активно отношение на страната ни към основните въпроси, пред които е изправена Европа, и за пълноценното ни участие във формирането на общите решения на европейско ниво.
- Компенсиране на слабостите и изоставането в досегашната подготовка, да бъде променен подходът към този въпрос и да се определят ясни приоритети, които отговарят на националните интереси и имат значимост за целия Европейски съюз. Като такива приоритети ние ще отстояваме:
  - задълбочаването на европейската интеграция в областта на сигурността и отбраната чрез създаването на европейска прокуратура, същинска оперативна обща

европейска полицейска служба, засилване на общия контрол по външните граници, създаване на обща европейска разузнавателна агенция и на обща европейска система за отбрана;

– консолидиране на същинска обща европейска енергийна политика, която гарантира енергийната сигурност на ЕС, ограничава едностранната зависимост на отделни държави членки от един доставчик или източник на енергия и стимулира мащабното използване на енергия от възобновяеми източници;

– реформиране на европейската политика за убежище, чрез солидарно споделяне на тежестта от бежанския поток и засилване на действията на ЕС за премахване на причините, които го породят.

2. Пряко участие на България в консолидирането на европейската интеграционна система

- Завършване на присъединяването ни към Шенгенската система.
- Присъединяване към Евроразоната и европейския банков съюз.

Недопускане разгръщането на модел на диференцирана интеграция, или Европа на две скорости, при който страната ни не е пълноценен сътрудник в изграждането на формиране на същинска интеграция.

3. Запазване на мониторинга на Европейската комисия над България до реалното преодоляване на съществуващите проблеми в секторите „Правосъдие“ и „Вътрешни работи“

- Ясно назоваване на слабостите в напредъка на страната ни.
- Обвързването на наблюдението с конкретни решения на реформи и измерители за напредък, които не позволяват подмяната на необходимите решения с политически декларации и палиативни мерки.
- Обвързване на финансирането от европейския бюджет с напредък в реформирането на секторите „Правосъдие“ и „Вътрешни работи“ и засилване на контрола на Европейската комисия над изпълнението на проекти с европейски средства в България с оглед преодоляване на корупционните практики.

4. Повече европейски финансов ресурс към програми, фокусирани върху повишаване на конкурентоспособността, икономическия растеж и създаване на работни места чрез нови технологии и иновативни проекти

- Промяна в приоритетите на финансиране на европейския бюджет и насочване на повече ресурс към стимулиране на икономически растеж чрез иновации и подкрепа на малки и средни предприятия.

- Въвеждането на принципите на бюджетиране, обвързано с резултатите, което гарантира по-висока ефективност на разходваните средства и превенция на корупционните практики.
- Намаляването на различията във финансирането на различните страни членки по общата аграрна политика.

5. Активна позиция на България по отношение преговорите за излизане на Великобритания от ЕС

- Гарантирането на придобитите права на гражданите на ЕС в Обединеното кралство.
- Отстояване на прилагането на принципа на недискриминация спрямо българските граждани и гражданите на ЕС и след излизане на Обединеното кралство от Съюза.

БЪЛГАРИ В ЧУЖБИНА

Визия:

Голяма България е тази България, която цени и интегрира пълноценно най-важния свой ресурс – българите, където и да се намират те.

Цели:

- Поддържане на живи форми на връзка с българите в чужбина.
- Гарантиране участието на българите в чужбина в обществения живот у нас.
- Използване на потенциала и опита на българите в чужбина за постигане на възходящо икономическо развитие.

1. Подпомагане на пълноценното участие на българите в чужбина в политическия и обществен живот у нас чрез промяна на изборното законодателство, което отчита, че голям брой български граждани пребивават продължително извън територията на страната

- Създаване на избирателни райони на българите в чужбина.
- Въвеждане на постоянни избирателни списъци за гражданите в чужбина, които подпомагат администрирането и минимизират рисковете от нередности при провеждане на изборите в чужбина.
  - Електронно гласуване.
  - Разкриване на достатъчен брой изборни секции зад граница.

2. Подобряване на обслужването и подкрепата на българите в чужбина от органите на българската държава

- Подобряване на административното обслужване на българските граждани от дипломатическите и консулски представителства, както и въвеждането на по-гъвкави форми на консулско обслужване в държавите с голям брой български граждани.
- Развитие на ефективно електронно управление до 2020 година, което позволява осъществяването по електронен път на всички административни услуги в България.
- Улесняване на гражданската регистрация на децата на българи, родени в чужбина.
- Развитие на мрежа от български училища в държавите с голям брой български граждани, както и утвърждаване на стандарти на обучение и свързване със системата на образование в България.
- Създаване на български културни и социални средища чрез активна работа на дипломатическите и консулските представителства на България в държавите, където пребивават голям брой български граждани.

3. Стимулиране и подпомагане на приноса на българите в чужбина към икономическия, културния и обществения живот у нас

- Стимулиране на трансфера на добри практики и ноу-хау на българи в чужбина.
- Подкрепа за приложение в България на иновативни проекти на български граждани, които пребивават извън територията на страната.
- Улесняване на процедурите за признаване в България на дипломи, придобити в чужбина от български граждани.

4. Разгръщане на активна политика към българските исторически общности в Молдова, Украйна, Сърбия, Македония, Румъния и Албания.

- В отношенията си със страните, в които живее коренно българско население, нашата държава трябва да гарантира на всички лица от български произход:
  - обучение и достъп до културен живот на български език;
  - възможност да продължат своето образование в България;
  - права за самоопределяне като българи и защита от дискриминация на база етническия им произход.

